Ազգ

Azg

Armenian daily

Յուլիս 23

Ուրբաթ

1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

Ամսաթիվ, թիվ 139 (390)

գինը 10 ռ.

դասիչ 69149

Երեւան 375010

Հանրապետության 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941

տելեքս 243266 CPIRI SU

Մոսկվա

Ուկրաինան միջուկային տերություն

Ուկրաինան փաստորեն հայտարարել է իրեն միջուկային տերություն: Այդ մասին հինգշաբթի Մոսկվայում Իտալիայի պաշտպանության նախարարի հետ հանդիպման ժամանակ ասել է Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը:

Գրաչովը հրապարակել է Ուկրաինայի պաշտպանության նախարար Կոնստանտին Մորոզովի 1993 թ. հուլիսի 3-ի գաղտնի հրամանը, ըստ որի չեղյալ են հայտարարվում Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարի բոլոր հրամանները ... նայի տարածում մի... րթևկտների աղակազմա... սին: Հրամանով այդ օր... ընդգրկվում են 43-րդ ուկրաինական հրթիռային բանակի կազմում: «Այդ հրամանը, ասել է Գրաչովը,-խոսում է այն մասին, որ Ուկրաինան իրոք հայտարարել է իրեն միջուկային տերություն»: ԻՏ

Պատերազմ

ԱՂԴԱՄԻ ՈՒՂՂՈՒԹՅԱՄԲ ՀՈՒԺԿՈՒ ՀԱԿԱՃԱՐՎԱԾ

Ստեփանակերտի վրա կրկին «երկիր-օդ» տիպի հրթիռներ

Երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի արեւելյան ռազմաճակատի ողջ երկայնքով շարունակում էր մնալ ծայրաստիճան լարված: Դեռեւս հուլիսի 21-ի երեկոյան ադրբեջանական կազմավորումները Աղդամի շրջանի ռազմական հենակետերից ուժգին հրետակոծության են ենթարկել Ստեփանակերտը: Քաղաքի վրա ընկել է 152 միլիմետր տրամաչափի 8 արկ: Կան մասնակի ավերածություններ: Տուժածների մասին տեղեկությունները ճշտվում են: Այս մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ՝ հենվելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից ստացված տեղեկությունների վրա:

Երեկ վաղ առավոտյան Ստեփանակերտի վրա արձակվել է «երկիր-օդ» տիպի երեք հրթիռ, որի հետեւանքով կան զգալի ավերածություններ: Միաժամանակ ադրբեջանական ուժերը ուժգին հրետակոծության են ենթարկել Ասկերանի շրջկենտրոնը: Ադրբեջանական բանակի Սու-25 գրոհային ինքնաթիռներից կասետային ռումբեր են նետվել Ասկերանի վրա, որի հետեւանքով ամբողջովին ավերվել են մի քանի շենքեր: Խաղաղ բնակչության շրջանում կան զոհեր եւ վիրավորներ, որոնց թիվը ճշտվում է: Թշնամու ռազմական ինքնաթիռները փորձել են ռումբեր նետել նաեւ ԼՂՀ մայրաքաղաքի վրա, սակայն պատասխան կրակից հետո ստիպված են եղել հրաժարվել իրենց մտադրությունից: Ստեփանակերտի եւ Ասկերանի ռմբակոծությունները արձանագրել են Ստեփանակերտում գտնվող Միջազգային կարմիր խաչի ներկայացուցիչները, «Բժիշկներ առանց սահմանի» կազմակերպությունը եւ այլն:

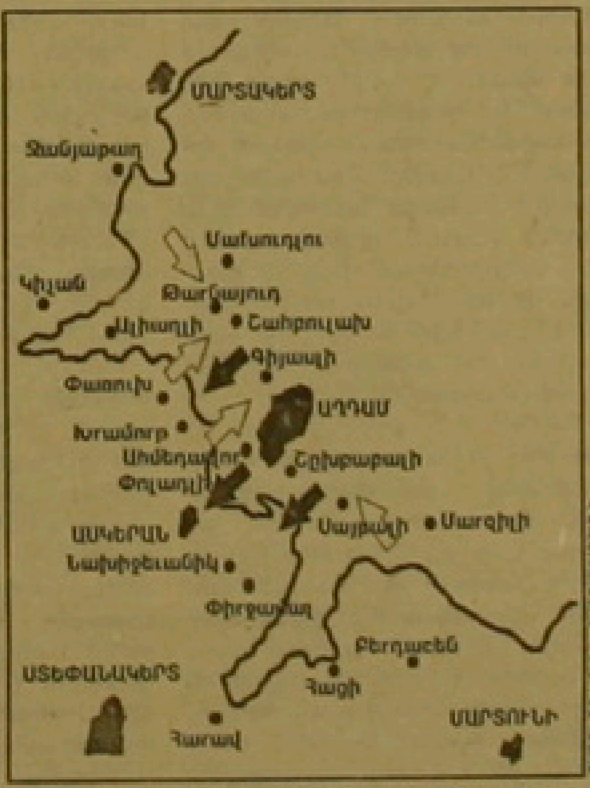

Իրադրությունը կտրուկ կերպով սրվել է նաեւ բուն ռազմաճակատում, որտեղ ադրբեջանական կազմավորումները փորձել են լայնածավալ գրոհ ձեռնարկել եւ ճեղքել հայկական ուժերի պաշտպանական շղթան: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի կազմավորումներին հաջողվել է կասեցնել մարտերից հետո ետ շպրտել հակառակորդին եւ անցնել հակահարձակման: Արդյունքում հայկական ուժերն Աղդամի շրջանում լռեցրել են թշնամու հենակետերը: Չըխարաքալի, Փողաշեն, Մախմուդլու, Գիյասլի եւ Թարթառ գյուղերում, ինչպես նաեւ Շահբուլաղում գրավելով վերջինիս բանտը: Հայկական ուժերը գրավել են նաեւ մի շարք մարտավարական մեծ նշանակություն ունեցող բարձունքներ, որտեղից իրականացվում էր Ղարաբաղի խաղաղ բնակավայրերի հրետակոծումը: Կասաղի մարտերի ընթացքում խփվել է ադրբեջանական բանակի 2 տանկ, ոչնչացվել մոտ 30 զինվոր: Նախնական տվյալներով, հայկական կողմից զոհվել է 5 եւ վիրավորվել 8 զինվոր: Առայժմ հայկական ուժերին չի հաջողվում լռեցնել թշնամու կրակակետերը Ամենդարվար գյուղում, որտեղ թշնամին կատաղի դիմադրություն է ցուցաբերում եւ մեծ ուժեր էր կենտրոնացրել՝ վճռական հակահարձակման անցնելու համար:

Երեկ օրվա երկրորդ կեսին կատաղի մարտեր էին ընթանում նաեւ Մարտակերտի շրջանում, որտեղ ադրբեջանական կազմավորումները, մարտական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի համալրում ստանալով հետո, լայնածավալ գրոհ են սկսել շրջանի Լեոնարխ գյուղի ուղղությամբ: Ըստ որոշ տվյալների, նրանց հաջողվել է գրավել երկու կարեւոր բարձունք: Կատաղի մարտերը ռազմաճակատի այս հատվածում շարունակվում են:

Ադրբեջանը խուճապի մեջ է

Ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդում են, թե հայկական կազմավորումները, հուլիսի 21-ին լայնածավալ գրոհ սկսելով Աղդամի ուղղությամբ, երեկ առավոտյան գրավել են քաղաքի արեւմտյան արվարձանները Չոխուռմեհլեն եւ Ամենդարվարը: Ըստ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության, հայկական ուժերը գրոհում են նաեւ Աղդամի հյուսիսում, ուր ադրբեջանական ուժերն առայժմ կասեցնում են հարձակումը: Նույն աղբյուրները հաղորդում են նաեւ, թե Աղդամը եւ այնտեղ տանող ճանապարհները ենթարկվում են ուժգին հրետակոծության: Միայն հուլիսի 21-ին քաղաքի հրետակոծության հետեւանքով զոհվել է 40 եւ վիրավորվել մոտ 100 խաղաղ բնակիչ: Աղդամի գործադիր իշխանության ղեկավար Ղասիմ Քերիմովը հայտարարել է, թե քաղաքում կան վիթխարի ավերածություններ, եւ եթե այսպես շարունակվի, քաղաքից միայն ավերակներ կմնան:

Իր հերթին, Ադրբեջանի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ, գնդապետ Սաֆար Աբիեւը հայտարարել է, թե հայկական կողմի ոտնձգությունները ադրբեջանական լայնածավալ գրոհի մասին «լկտի հերյուրանքներ են», որովհետեւ այդ ուղղությամբ ադրբեջանական բանակի ունեցած ողջ հրետանին օգտագործվում է հակառակորդի տանկային գրոհները կասեցնելու եւ մոտ տարածությունից Աղդամն ավերող կրակակետերը լռեցնելու գործում: Ինչ վերաբերում է Մարտակերտի ճակատին, ապա այստեղ, ադրբեջանական աղբյուրների համաձայն, հայերը, Թարթառ շրջկենտրոնի ուղղությամբ մի կարեւոր բարձունք են գրավել:

Վերջին լուրեր. խփվել է հերթական ինքնաթիռը

Երեկ երեկոյան Ստեփանակերտի մեր թղթակիցը տեղեկացրեց, թե հայկական ուժերի ձեռնարկած հակահարձակման ընթացքում հաջողվել է լռեցնել թշնամու կրակակետերը Աղդամի շրջանի եւս մի գյուղում Ղարադաղլուում: Այն գտնվում է Աղդամի անմիջական մերձակայքում: Միաժամանակ ԼՂՀ հակաօդային պաշտպանության ուժերին հաջողվել է երեկ մոտ ժամը 17-ին Մարզիլի գյուղի մերձակայքում ոչնչացնել թշնամու մեկ ռազմական ինքնաթիռ եւ մեկ ուղղաթիռ: Ինչ վերաբերում է Մարտակերտի շրջանին, ապա այստեղ հայկական ուժերը հուժկու հակահարվածով վերագրավել են Լեոնարխ գյուղի մերձակայքում թշնամու գրաված երկու բարձունքները: «Ազգ»

Կարգավորում

ԵԱՀԽ հաջողությունը կանխատեսելի է

Քանի դեռ Ղարաբաղի հարցում ԵԱՀԽ-ը հենվում է ոչ թե միջազգային իրավունքի դրույթների, այլ այդ կազմակերպության Մինսկի խմբի մեջ մտնող մի շարք երկրների շահերի վրա, ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտության լուծումը խիստ կասկածելի կլինի, գտնում է ԼՂՀ խորհրդարանի արտաքին կապերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Լեւոն Մելիք-Շահնազարյանը: «Այդ երկրների շահերի հակասությունները, ասաց նա Սնարքի թղթակցին, գլխավոր խոչընդոտներից մեկն են Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հետ համաստեղ հակամարտության խաղաղ կարգավորման համաձայնեցված ծրագրի իրագործման համար»:

Սնարք

Նոր հին պատերազմ: Տաջիկ-աֆղանական սահմանին վերջին դեպքերի հետեւանքով Աֆղանստանի տարածում սպանվել եւ վիրավորվել են մոտ 300 հոգի, ինչպես նաեւ հասցվել է մեծ նյութական վնաս, հայտարարել է Մոսկվայում Աֆղանստանի դեսպանատան առաջին քարտուղար Օմար Ռասուլին: Ըստ նրա տվյալների, տեղի են ունենում ԱՊՀ երկրների զինծառայողների զինված հարձակումներ Աֆղանստանի տարածքի վրա: Աֆղանստանի դեսպանատան ներկայացուցիչը դա որակել է որպես «Նոր պատերազմ Աֆղանստանի դեմ, նման ոչ հեռու անցյալում ԽՍՀՄ կողմից ձեռնարկածին»: ԻՏ

Քրեականի

ՆՈՐ ՓԱՍՏԵՐ ՅՈՒԶԲԱՇՅԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՄ

Հայրիկյանը վախեցած ահաբեկչությունից

Հայաստանի ՊԱԿ-ի նախկին նախագահ Մարիուս Յուզբաշյանի սպանությունը դեռեւս կինետրոննովի եւ շատ առեղծվածի տակ կսա, բայց մինչ իրավապահ մարմինների կողմից եզրակացությունների հրապարակումը, արդեն իսկ հայտնի են դառնում մանրամասներ, որոնք անշուշտ խորհելու առիթ են տալիս: Ոչ պաշտոնական աղբյուրներից մեզ հայտնի դարձավ, որ սպանությունից մի քանի օր առաջ հայկական հեռուստատեսությունը հարցազրույց է վերցրել Մարիուս Յուզբաշյանից, բայց որը եթեր չի հեռարձակվել: Բացի այդ սպանության օրը, զբոսանքի ժամանակ նրա հետ է եղել նաեւ հարեւանը, ով սովորույթի համաձայն վազել է, նրան է հետեւել նաեւ Յուզբաշյանի շունը, եւ երեւի այդ պատճառով էլ դեպքի վայրում որեւէ վկա չի մնացել:

Մյուս կողմից, սպանությունը թերեւս ընկալվեր միակողմանի, եթե չլիներ ԱԻՄ-ի առաջնորդ Պարույր Հայրիկյանի երեկ արած այն հայտարարությունը, թե մոտ 2 ամիս առաջ Յուզբաշյանը փորձել է կապեր հաստատել իր հետ եւ հանդիպել: Սակայն այդ ընթացքում նրանք չեն հանդիպել, բայց Յուզբաշյանի եւ Հայրիկյանի մարդիկ միջնորդավորված հանդիպումներ են ունեցել: Հայրիկյանի ասելով, ինքը չէր ուզում որեւէ կապ հաստատել Յուզբաշյանի մարդկանց հետ, նկատի ունենալով, որ որպես քաղաքական գործիչ իրավունք չունի հետախուզության նախկին ղեկավարի հետ գաղտնի հանդիպումներ ունենալ: Ըստ նրա, Յուզբաշյանի ցանկությունն է եղել պարզել, թե Հայրիկյանն արդյոք ունի՞ ռուսական կողմնորոշում: Վերջինս պատասխանել է, թե ինքը աջակցում է դեմոկրատական Ռուսաստանի կայացմանը: Միեւնույն ժամանակ, Յուզբաշյանը զգուշացրել է, որ Հայաստանում սպասվում են ահաբեկչական ակտեր, ոչ միայն քաղաքական գործիչների, այլեւ պաշտոնական մարդկանց վրա: Այսինքն, նպաստ կա ստեղծել վախի մթնոլորտ: Յուզբաշյանը Հայրիկյանին նաեւ խորհուրդ է տվել, որ վերջինս մենակ չերթեւեկի, միշտ ունենա ուղեկցող մեքենա:

Բացի դրանից, մոտ 20 օր առաջ Հայրիկյանին առաջարկվել է, որպեսզի վերջինս հանդիպի Ռուսաստանի ղեկավարության հետ, ընդհուպ Բորիս Ելցինի եւ նրա օգնականի հետ: Սակայն, քանի որ իր կարծիքով այդ հանդիպումները որեւէ լուրջ բան չէին կարող տալ, քանի որ մի կողմից Ռուսաստանի պաշտոնյաներ էին, իսկ մյուս կողմից Հայաստանի ընդդիմության ներկայացուցիչը: «Դա համարժեք հանդիպում չէր, ասաց Հայրիկյանն ու նշեց, որ վերջին կարծիք այն էր, որ չհստակեցվեցին այդ հանդիպման ժամկետները: Հայրիկյանի կարծիքով, Յուզբաշյանը վախ ուներ այսօրվա իշխանություններից եւ ավելի շատ բան գիտեր, որն այդպես էլ մնաց անհայտ: Հայրիկյանը հայտնեց մի այլ «ցնցող» փաստ, հուլիսի 20-ին, Յուզբաշյանի սպանությունից մեկ օր առաջ, երեք մեքենաներ հետապնդել են ԱԻՄ-ի նախագահի մեքենան Երեւան-Արտաշատ մայրուղում եւ թեեւ չեն կարողացել ոչինչ անել (Հայրիկյանի ասելով, նրանք կարող էին կրակել), բայց փաստորեն ահաբեկել են: Հայրիկյանը հրաժարվեց այդ առիթով որեւէ կտրուկ հայտարարություն անել: Միեւնույն ժամանակ նա նշեց, որ այդ փաստի մասին ինքը տեղեկացրել է ՅՅ դատախազությանը, իսկ

Տես էջ 4

Լուրեր

100 արկ Սարաեւոյի վրա

Ժնեւում այսօր սկսվելիք ... խորհրդակցություններին, որոնց մասնակցելու են նաեւ ՄԱԿ-ի եւ Եվրահամայնքի միջնորդներ Օուենն ու Ստոլտենբերգը, Բոսնիայի մայրաքաղաք Սարաեւոյի վրա երեկ պայթեց ավելի քան 100 արկ, խլելով բազմաթիվ զոհեր: Մյուս կողմից, խորվաթները երեկ ... կում ձեռնարկեցին ... տես քաղաքի վրա, այ... թյանը դուրս մղելու ... Ըստ ՄԱԿ-ի տվյալների, ... թյան հասնել են օգնում ... կազմավորումներ նույնինքն Խորվաթիայից: Հիշեցնենք, որ Բոսնիայի նախագահ Ալիա Իզեթբեգովիչն այսօր Ժնեւյան հանդիպման իր մասնակցությունը պայմանավորել է Սարաեւոյի պաշարման վերացումով:

Հայերի եւ ողջիների պայքարը Ճապոնիայում

Այն բանից հետո, երբ վարչապետ եւ Ռամկավար ազատական կուսակցության պետ Միյաձավան ներկայացրեց իր հրաժարականը, նույն կուսակցության երիտասարդ օրենսդրները, թվով 20-ից ավելի, պահանջեցին նաեւ մյուս՝ 1-ին եւ 2-րդ տեղերի ղեկ... ների հրաժարականը, նրանց ... նկատելով կուսակցության հեղին... թյան անկման եւ վերջին ընտրություններում վատ ցուցանիշների համար: Նրանց ընդվզեցրեց հատկապես «հին գվարդիականների» այն որոշումը, թե Միաձավային փոխարինողի ընտրությունները տեղի են ունենալու փակ դռների ետեւում: Ճապոնիայի Ռամկավար ազատական կուսակցության պատմության մեծագույն ճգնումը պատահում է այն օրերին, երբ դասարանում սկսվել է նույն կուսակցության «հոգեւոր հայր» 70-ամյա Կալամառուի դատավարությունը: Անդամակոյծի կաշառով դատարան ներկայացած Կալամառուն մեղադրվում է կոռուպցիոն գործունեության համար:

Իտալական մաֆիայի թիվ 2 պարագլուխը ձերբակալվեց

Իտալական կարաբինիերները երեկ արշալույսին Պալերմո քաղաքում ձերբակալեցին իտալական մաֆիայի թիվ 2 պարագլխին՝ Սալվատորե Կալզերին: Վերջինս պատասխանատու է նկատվում երկրում եւ հարավային Ֆրանսիայում թմրաբիզնեսի եւ այլազան մարդասպանությունների համար: Ըստ որոշ տվյալների, նրա ձերբակալությունը հնարավոր է դարձել շուրջ 400, այժմ «ապաշխարած» նախկին մաֆիոզների հաղորդած տեղեկությունների: Վերջիններս, վախենալով մաֆիայի դեմ ըմբոստացած արշավից, ապավինել են ոստիկանությանը, բնականաբար «ծախելով» իրենց նախկին գործընկերներին:

Լագոսում մեծ ցույց Բաբանգիդայի դեմ

Երեկ մեծ ցույց տեղի ունեցավ Նիգերիայի գլխավոր քաղաքում, Գերագույն դատարանի շենքի առաջ, դատարանի կայացրած մի որոշման դեմ, որը պնդում էր երկրի զինվորական ղեկավար Բաբանգիդայի հրամանագրի սահմանադրական լինելը: Աբիոլայի կողմնակից ցուցարարները, որոնք դեռեւս գոյություն ունեցող սահմանադրությունը հայտարարում էին գերիվեր բոլոր տեսակի հրամանագրերից, բախում ունեցան ոստիկանության հետ: Վերջինս արցունքաբեր ռումբեր օգտագործեց: Կան վիրավորներ:

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՅԱՍՏԱՆՆ ԱՅՆՈՒԱՄԵՆԱՅՆԻՎ ՊԵՏՔ Է ՃԱՆԱՉԻ ԼՂՀ-ԻՆ

Պնդում է խորհրդարանի ընդդիմության ղեկավարներից մեկը

Հուլիսի 22-ին Հռոմում կրկին հավաքվեցին ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի անդամ երկրների ներկայացուցիչները, լսելու Ղարաբաղի հարցով հանձնախմբի նախագահ Մարիո Ռաֆայելլիի զեկուցումը՝ շրջան կատարած վերջին այցի արդյունքների մասին: Հանդիպումից հետո ըստ երեւույթին կհրապարակվի նաեւ նախաձեռնությամբ նախատեսվող գրաֆիկի նոր ժամկետները:

Մինչ այդ Հայաստանն ու Ադրբեջանն արդեն տվել էին իրենց համաձայնությունը, իսկ ԼՂՀ Գնխ նախագահի պաշտոնակատար Կարեն Բաբուրյանը հուլիսի 21-ին մի նամակ է հղել Մարիո Ռաֆայելլիին, որում ասվում է, թե ԼՂՀ իշխանությունները համոզված չեն, որ ներկա պայմաններում Ադրբեջանը ի վիճակի է կատարել իր վրա վերցրած պարտավորությունները հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման ուղղությամբ: Դա փաստորեն չի հերքվում նաեւ Ստեփանակերտի խնդրած անվտանգության երաշխիքների առաջադրումը: Կարեն Բաբուրյանն իր նամակում նաեւ հայտնում է, որ հուլիսի 26-ին Ժնեւում կայանալիք ոչ պաշտոնական բանակցությունների ընթացքում կփորձի ներկայացնել այնպիսի ազդեցիկ մեխանիզմներ, որոնք պետք է կարողանան իրագործել ԵԱՀԽ առաջարկած խաղաղ կարգավորման գրաֆիկը: Նամակում նաեւ նշվում է, թե Քելբաջարից Ղարաբաղի զորքերի դուրս բերումը զուգահեռ պետք է ադրբեջանական բանակի ապաշրջափակի ճանապարհները:

Առայժմ դժվար է գուշակել, թե նամակն ինչպիսի արձագանք կգտնի ԵԱՀԽ-ում, բայց արդեն իսկ կարելի է խոսել այն հետանկարների մասին, որոնք կարող են հետեւել այդ հանդիպմանը:

Հայաստանի Գերագույն խորհրդի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի փոխնախագահ, ԱԺՄ խորհրդարանական խմբի ղեկավար Շավարշ Քոչարյանի կարծիքով, ըստ էության տարվում է ձեւերի որոնման քաղաքականություն: Այսինքն, միջազգային կազմակերպությունները անեն կերպ ցանկանում են կոծկել հարցի լուծմանը խոչընդոտող Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետության կամքը եւ շատ զգալի է, որ այդ ընթացքին մասնակից է դարձել նաեւ Հայաստանը: Նրա կարծիքով, այդ քաղաքականության վերջնական նպատակն այն է, որպեսզի Ղարաբաղը համաձայնի մնալ Ադրբեջանի կազմում, ինչը նշանակում է հրաժարվել ոչ միայն զուտ համամարդկային արժեքներից, այլեւ ղարաբաղցիների ազատական ցանկությունից ունենալ անկախ պետականություն: Հավանաբար դժվար է հավատալ, թե երկրորդները կարող են Ադրբեջանի կազմում Ղարաբաղին մարդու իրավունքներ ապահովել կամ երաշխավորել անվտանգություն, առավել դա անհնար է, քանի որ, ինչպես Շավարշ Քոչարյանն է ասում, հայերն արդեն ծանոթ են ադրբեջանցիների գործելակերպին:

«Եւ եթե այդ ճնշումը սկզբից բացահայտ չէր, ապա այժմ շատ ակնհայտ է, այն սկսվել է դեռ 822 բանաձեւից», ասաց Շավարշ Քոչարյանը, եւ որպես օրինակ բերեց այն փաստը, թե շատ ասույթներում անգամ օգտագործվում է «Հայաստան-ագրեսոր» կաղապարված արտահայտությունը: Միեւնույն ժամանակ, նրա կարծիքով այդ ճնշումը իրագործում են ոչ միայն ԵԱՀԽ-ն, ՄԱԿ-ը, միջազգային տարբեր կազմակերպությունները, այլեւ Հայաստանի գործադիր իշխանությունը, նախագահը, որոնք պարտադրում են Ղարաբաղին գնալ այդ զիջումներին: Մյուս կողմից, պատգամավորի խոսքերով, իրականում Հայաստանը չի միացել 9+1 նախաձեռնությանը, քանի որ անկախ այն փաստից, որ գործադիր իշխանությունները ստորագրել են, կա օրենք միջազգային պայմանագրերի կնքման, վավերացման եւ չեղյալ հայտարարելու մասին, ըստ որի միայն խորհրդարանի վավերացնելուց հետո այն կմտնի ուժի մեջ: Եւ միջազգային հանրությունն էլ նման ձեւով ընդունում է, թե Հայաստանը ընդունել է, Ղարաբաղը՝ ոչ եւ ճնշումն էլ գնում է վերջինիս դեմ: Ընդ որում, դեռ 1992 թվականից սկսած ԵԱՀԽ ընդունած մի շարք փաստաթղթերում շարունակում են սահմանների անձեռնմխելիության սկզբունքը հակադրել ժողովուրդների ինքնորոշման իրավունքին:

Շավարշ Քոչարյանը պնդում է, թե Ռաֆայելլիի Ստեփանակերտ կատարած այցն ունի միայն ձեւական նշանակություն, իրականում եթե նա ղարաբաղցիներից որեւէ զիջում կորզելու նպատակ չունենար, երբեք այնտեղ չէր մեկնի: Գնահատելով Հռոմի հանդիպման սպասվելիք արդյունքները, Շավարշ Քոչարյանը նշեց երկու տարբերակ: Կամ կհրապարակվի, թե Հայաստանն ու Ադրբեջանը պատրաստ են խաղաղ կարգավորմանը, իսկ Ղարաբաղը ոչ, եւ ողջ մեղքը կգցվի վերջինիս վրա, կամ էլ ըստ օտար մամուլի գնահատումների՝ կասեն, թե Հայաստանը նույնպես ագրեսոր է, երկակի խաղ է խաղում, մի կողմից հայտարարում է, որ միացել է 9+1-ին, բայց իրականում իր կողմից կառավարվող Լեռնային Ղարաբաղի միջոցով վիժեցնում է խաղաղ կարգավորման ընթացքը: Եւ որպես ստեղծված իրավիճակի լուծում, պատգամավորը նշեց ընդդիմության կողմից բազմիցս առաջարկված տարբերակը. այն է՝ Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետության անկախության ճանաչումը Հայաստանի կողմից:

«Ինչքան ուշ, այնքան վատ, ասաց նա, եւ եզրափակելով նշեց, թե գնալով ընթացքները խորանում են եւ երբեք չպետք է երազել, թե Ադրբեջանի ներքին անկայունությունը կնպաստի մեր հարցերի լուծմանը: Ընդհակառակը, ճանաչելով ԼՂՀ-ն, այն որպես անկախ միավոր իրական օրինակ կհանդիսանա Ադրբեջանում ապրող թալիշների ու լեզգիների համար: Ես որեւէ հույս չունեմ, թե ԵԱՀԽ-ի շրջանակներում հարցը կստանա խաղաղ լուծում», ասաց Շավարշ Քոչարյանը:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Փոխնախագահն ամփոփեց իր աշխատանքները

ՌԱԿ Բոստոնի գրասենյակից հաղորդում են

Յուլիսի 21-ին Երեւան վերադարձան Հայաստանի Հանրապետութեան փոխնախագահ Գագիկ Յարութիւնեանը եւ իրեն ընկերացող շրջախումբը, որոնք շրջագայեցան Ամերիկայի հայաշատ քաղաքները եւ զեկուցեցին «Հայաստան» Համահայկական հիմնադրամի նպատակներու եւ ցարդ կատարուած աշխատանքներու մասին:

Միացեալ Նահանգներու «Armenia Fund U. S. A. INC.» հիմնադրամը պաշտօնապէս հաստատուած է այս տարուան փետրուարին, ուղղի պետութեան կողմէ վաւերացուած իր ծրագիր-կանոնագիրը եւ տրագիրծ համաձայն: Իր մեկնումէն առաջ, փոխնախագահը ամփոփեց իր աշխատանքները Հայաստան հիմնադրամի կառոյցին վերաբերեալ: Հոգաբարձական կազմին (Board of Trustees) մաս կը կազմեն Ալեք Մանուկեան, Լուիզ Սիմոն Մանուկեան, Հրայր Յովնանեան, Ամենայն Հայոց Հայրապետի ներկայացուցիչներ Վաչէ եւ Խաժակ Սրբազաններ, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսի ներկայացուցիչներ Մեսրոպ եւ Տաթեւ Սրբազաններ, Վարդան Գրիգորեան եւ Վաչիկ Ղարապեկեան: Հիմնադրամի Ամերիկայի Արեւելեան ափի խորհուրդի ատենապետ ընտրուած է Պերճ Սեդրակեանը, իսկ Արեւմտեան ափին՝ Պերճ Պոյաճեանը:

Ամերիկայի «Հայաստան» հիմնադրամի երկու ափերու խորհուրդներուն կը մասնակցին Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցին, Կիլիկիոյ Աթոռի առաջնորդութիւնը, Աւետարանական եւ Կաթողիկէ համայնքները, Հայկական Համագումարը, Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը, Հայ Օգնութեան Միութիւնը, Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը, Համազգայինը, Սահակեան եւ Կիլիկեան վարժարաններու յանձնախումբը եւ Վարդանանց ասպետները: Ներկայացուցիչները յոյս ունին, որ վերջապէս կարելի պիտի ըլլայ կազմակերպել հանգանակութիւններ ընդհ. ի նպաստ Հայաստանի:

Քաղաքական զտումներ Ադրբեջանում

«Ես ստիպված եմ լինում ամեն անգամ գիշերել տարբեր տներում, քանի որ անունս մտցված է «սեւ ցուցակների» մեջ», գանգատվեց ԱԺՃ նախագահ Գուլյամհուսեյն Ալիեւը «Տորոնտո ստար» թերթի թղթակցին, որի հետ անցյալ շաբաթ հանդիպում ունեցավ գաղտնի ապաստարանում: «Ինձ եւս փնտրում են կրկին ձերբակալելու համար», հայտարարեց Ադրբեջանի խորհրդարանի օրինականության եւ իրավակարգի հարցերի հանձնաժողովի նախկին նախագահ Շաբան Բուբանովը: Կառավարական հատուկ ծառայությունները նրան ձերբակալել եւ ծեծել էին վերջերս Էլչիբեյի օգտին կազմակերպված ցույցերից մեկի ժամանակ: Նրա կողերից մի քանիսը ջարդել էին եւ ննջարկում պահել երեք օր, որից հետո բաց էին թողել: Բաքվի թերթերից շատերը հուլիսի 22-ին դատարկ էջերով լույս տեսան գրաքննչական արգելքների պատճառով: Սակայն բազմաթիվ ադրբեջանցիներ համակերպվել են այդ խորհրդային մեթոդների վերածննդին, հուսալով, որ դրանք կայունություն կհաստատեն եւ կկանխեն քաղաքացիական պատերազմը:

Սնարկ

Թուրք-ղազախական համատեղ բանկ

Թուրքիայի խոշորագույն բանկերից մեկը՝ Ziraat Bankasi-ն եւ Ղազախստանի «Կազկոմերցբանկ» առեւտրային բանկը Ալմա Աթայում հիմնել են օտարերկրացիների մասնակցությամբ առաջին բանկը: Նոր բանկի ներկայացման արարողության ժամանակ թուրքական բանկի նախագահ Ջոշկուն Ուլուսոյը նշեց, որ դրա գլխավոր խնդիրը պետք է դառնա ղազախա-թուրքական առեւտրի սպասարկումն ու ֆինանսավորումը, ինչպես նաեւ Գերմանիայի, Ճապոնիայի եւ Հոլանդիայի գործընկերների հետ ղազախական ձեռնարկությունների կապերի հաստատման միջնորդական պարտականությունները, որտեղ թուրքական բանկն ունի ներկայացուցչություններ: «Ղազկոմերցբանկի» հիմնադիրներից մեկը՝ ժագուասեի Նաքիեւը ԻՏ-ին տված հարցազրույցում նշեց, որ «համատեղ բանկի ստեղծումը Ասիայի տնտեսության հետ Ղազախստանի միավորման սկիզբը կդառնա, ի հակակշիռ Ռուսաստանի, Ուկրաինայի եւ Բելառուսի կառավարությունների ղեկավարների հանդիպման ժամանակ ձեռք բերված համաձայնությունների»: Նա Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսանդր Շոխինի այն հայտարարությունը, թե «Ղազախստանը եւ Միջին Ասիայի մյուս նախկին հանրապետությունները ստիպված կլինեն կողմնորոշվել Ռուսաստանի եւ Արեւելքի երկրների միջեւ», անվանեց «ոչ այնքան հաջող եւ նույնիսկ վնասակար»:

ԻՏ

«Մոբիլ» ընկերությունը հեռանում է Թուրքիայից

«Մոբիլ» նավթային խոշորագույն ընկերությունը հուլիսի 21-ին հայտարարեց Թուրքիայում իր ունեցվածքի լիավաճառքի մասին: Այդ որոշման պաշտոնապես հայտարարված պատճառը Վանա լճի մոտ գտնվող Բաթմանի նավթահանքերում արտադրության անկումն է: Սակայն լավատեղյակ աղբյուրները հայտնում են, որ Թուրքիայից «Մոբիլի» հեռանալու իսկական պատճառը քրդական ապստամբության հարածուն սրացումն է: Հանքավայրի մշակումը սկսվել էր 1964 թ. եւ 1990 թ. հասել օրական 4000 բարել նավթի:

Սնարկ

Ռուս ռոքիստները քայքայում են Իսրայելի ոգին

Հրեաների հայրենադարձման օրենքի շնորհիվ Իսրայելում սկսված ռուսաստանցի ռոքիստների եւ հրեական տարրերի հոսանքը սպառնում է հրեական ոգու եւ պետության հիմնական արժեքներին, հաղորդում է «Վաշինգտոն փոստ» թերթը, վկայակոչելով Իսրայելի կառավարական շրջանակներին, որոնք մտահոգված են այդ անսպասելի խնդրից: Նախկին ԽՍՀՄ-ից եկած ռոքիստները եւ հրեական տարրերը ստեղծում են նոր հզոր ենթակառուցվածք, որը թափանցում է Իսրայելի հասարակության, տնտեսության եւ մշակույթի մեջ, գտնում է «Վաշինգտոն փոստը»:

Սնարկ

Վ. Փափազյանի այցն ավարտվեց

Վաշինգտոնում Հայաստանի արտգործնախարարության ղեկավար Վահան Փափազյանի այցի ավարտը նշանավորվեց «Մեդիսոն» հյուրանոցում հանդիսավոր ընդունելությամբ, որին ներկա էր 75 հյուր՝ պաշտոնական անձինք, օտարերկրացի դիվանագետներ եւ ԱՄՆ-ի հայ համայնքի առաջ ներկայացուցիչներ: Վերջիններիս մեջ էին NBC հեռուստատեսության լուրերի պրոդյուսեր Ջենիֆեր Ջանջիկյանը, «Փոլիթիքս» հանդեսի խմբագիր Ֆիլիպ Թերզյանը, պետդեպարտամենտի նախկին ղեկավար աշխատակից Ջորջ Ալեքսանդրյանը, «Ամերիկայի ձայնի» խմբագիր Քեն Վարդանյանը, ինչպես նաեւ Ջիմ Պեճեսյանը՝ այն ֆիրմայի տերը, որը Ֆրանկլին Ռուզվելտի ժամանակներից զբաղվում է սպասարկում Սպիտակ տանը, Կապիտոլիումին եւ պետդեպարտամենտին:

Սնարկ

Ինքնապաշտպանության ջոկատների համագումարը: Հուլիսի 22-ին Երեւանում բացվեց Հայաստանի ինքնապաշտպանության ջոկատների առաջին համագումարը: Միջոցառման մասնակիցները ձգտում են ամփոփել կամավորական ջոկատների գործունեության արդյունքները, որոնք մի քանի տարի առաջ սկսեցին կազմավորվել Հայաստանում եւ Լեռնային Ղարաբաղի դեմ Ադրբեջանի ագրեսիայի կապակցությամբ: Ինչպես նշեց Հայաստանի պաշտպանության հարցերի գծով պետնախարար Վազգեն Սարգսյանը, շատ ջոկատներ այսօր արդեն ձեւել են հայկական կանոնավոր բանակի շարքերը: Համագումարին ներկա էր Հայաստանի փաստորեն ամբողջ բարձրագույն ղեկավարությունը նախագահ Տեր-Պետրոսյանի գլխավորությամբ, որի ելույթը սպասվում է այսօր:

Սնարկ

Եւս մեկ քայլ դեպի քաղաքակիրթ շուկա

ՀՀ Գերագույն խորհրդի 6-րդ նստաշրջանի վերջին եռօրյա նիստում ընդունված «Ձեռնարկությունների պետական ռեգիստրի մասին» օրենքը շուկայական հարաբերությունների հաստատման եւ կարգավորման տեսանկյունից մեծ կարեւորություն ունի: Այն սահմանում է ոչ միայն ձեռնարկությունների եւ անհատ ձեռներեցների պետական գրանցման, այլեւ «Սոցիալ-տնտեսական զարգացման պետական կարգավորման բնագավառում ձեռնարկատիրական գործունեության մեջ, պետական գրանցմամբ վավերացված հրապարակայնորեն հավաստի տեղեկությունների օգտագործման» կարգն ու հիմքերը:

Իսկ դա առաջին հերթին նշանակում է, որ ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվող ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց պետության կողմից գրանցումը իրավականության ճանաչումը կկենտրոնացվելու է մեկ մարմնում՝ ձեռնարկությունների պետական ռեգիստրում, որը ունենալու է նաեւ տեղական (շրջանային, քաղաքային) ստորաբաժանումներ:

Մյուս կարեւոր հանգամանքն այն է, որ գրանցում ստանալ ցանկացող ձեռնարկության հիմնադիրները եւ անհատ ձեռներեցությամբ զբաղվել ցանկացող անձինք բացի սահմանված փաստաթղթեր ներկայացնելուց պետք է որոշակի տեղեկություններ հայտնեն, որոնք պարտադիր զետեղվում են պետական գրանցման քարտում: Այդ տվյալները, ըստ էության, յուրահատուկ անձնագրի դեր են խաղալու: Նրանում նշվելու են ինչպես ընդհանուր՝ գտնվելու վայրը, գործունեության բնույթը, գործունեության ժամկետը, գրանցման համարանիշը ու ամսաթիվը, այնպես էլ ֆինանսա-տնտեսական՝ հիմնադիրների գույքային վիճակը, կանոնադրական հիմնադրամի ու մասնակիցների ներդրումների չափը, տեղեկատվություններ:

Միաժամանակ օրենքի 14-րդ հոդվածը ընդգծում է. «Ձեռնարկությունների պետական ռեգիստրը բաց է պետական իշխանության՝ ձեռնարկության, անհատ ձեռներեցի գործունեության նկատմամբ հսկողություն իրականացնող մարմինների, ինչպես նաեւ այլ ձեռնարկությունների, կազմակերպությունների եւ առանձին անձանց համար:

Շահագրգիռ ցանկացած անձ կարող է Ձեռնարկությունների պետական ռեգիստրում պահվող տեղեկություններին ծանոթանալ, ինչպես նաեւ ստանալ դրանք ամբողջականորեն կամ փոստով՝ ամբողջությամբ կամ դրանց մի մասը»: Իսկ դա նշանակում է, ոչ միայն ձեռնարկությունների եւ ձեռներեցների գործունեության նկատմամբ պետական հսկողության դյուրացում, այլ փոխշահավետ գործարքներ առաջարկող գործարար մարդկանց մասնագիտությունների եւ հնարավորությունների ստուգման եւ ճշգրտման հնարավորությունների ստեղծում. «Ձեռնարկության կամ առանձնացված ստորաբաժանման կամ անհատ ձեռներեցի հետ ունեցած իր հարաբերություններում երրորդ անձն իրավունք ունի հենվել չհրապարակված տեղեկությունների վրա, եթե այդպիսիք մտցված են տվյալ ձեռնարկության, առանձնացված ստորաբաժանման կամ անհատ ձեռներեցի պետական գրանցման քարտում»:

Հասկանալի է, որ գործարարների շահերի պաշտպանությանն ուղղված այս օրենքում վերոհիշյալ տեղեկությունների ճշտության եւ ճշգրտման հարցում խիստ մտահոգություններ է դրսեւորված, ցանկացած փոփոխություններ պետք է անպայման նշվեն գրանցման քարտում: Իսկ այդ պահանջները ժամանակին չկատարողների եւ ոչ ճիշտ տվյալներ ներկայացնողների նկատմամբ պատժամիջոցներ կկիրառվեն:

ՀՐԱՆՏ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՇԱՐԺԱՍԱՆԴՈՒՂՔԻ ՎՐԱ ԳՏՆՎԵԼԻՍ... ՄՏԱԾԵՔ, ՈՐ ՆՐԱ ՏԱԿ ՄԱՐԴԻԿ ԿԱՆ

Հաճախ կարելի է լսել, որ ծանր կացության մեջ հայտնված Երեւանի միակ փրկությունն այսօր մետրոն է: Եւ իսկապես, այսօր դժվար է պատկերացնել մեկուկես միլիոնանոց անտրանսպորտ մայրաքաղաքի առօրյան առանց քիչ թե շատ կանոնավոր գործող զարկերակի: Սակայն այստեղ նույնպես ամեն ինչ չէ, որ հարթ է, եւ հնարավոր է (ասված մի արասցե), որ առաջիկայում երեւանցիները մետրոյի կայարանների դռները փակ գտնեն եւ կարդան տախտակներին փակցված գրությունը, թե մետրոպոլիտենը գործադուլի պատճառով չի աշխատում:

Այս անգամ վճռականորեն են տրամադրված շարժասանդուղքի ուղեմասի աշխատակիցները: Բանն այն է, որ դեռեւս մեկ ամիս առաջ նրանք դիմել էին «Միաբանություն» արհմիությանը խնդրելով, որ վերջինս դիմի տրանսպորտի նախարարությանը եւ պահանջի համապատասխան հանձնաժողով ուղարկել՝ ուսումնասիրելու ուղեմասի աշխատանքային պայմանները: Թեեւ խոստացվում էր հանձնաժողով ուղարկել մինչեւ հուլիսի 15-ը, սակայն առ այսօր ոչ միայն հանձնաժողով, այլեւ ընդհանրապես որեւէ պատասխան չի ուղարկվել:

«Մեզ վճարում են որպես շարքային կենտրոն-փականագործների, ասում է ուղեմասի վերջերս ստեղծված գործադուլային կոմիտեի նախագահ Սուրեն Սահակյանը, մինչդեռ մեր աշխատանքը պահանջում է նաեւ մասնագիտական խոր հմտություն: Բացի այդ, մեզ վրա վիթխարի պատասխանատվություն է ընկած, էլ չենք ասում, որ մենք պարտավոր ենք ապահովել աշխատանքի անվտանգությունը: Ինքներդ եք տեսել, թե ինչ է կատարվում, երբ ընկնում մեկ ուղեւոր շարժասանդուղքը կանգնում է»: Ուղեմասի աշխատողների (նրանք 54 հոգի են) միջին աշխատավարձը 10-11 հազար ռուբլի է: Ավելորդ է ասել, որ այն չի բավականացնում աշխատողների նույնիսկ ամենատարրական պահանջների բավարարման համար: Իսկ եթե դրան ավելացնենք նաեւ աշխատանքային ծանր, գրեթե անտանելի պայմանները, միանգամայն հասկանալի կդառնա բանվորների այն ոգեւորությունը, թե «ազնիվ թե չազնիվ, բայց այլեւս ի վիճակի չենք աշխատել»: Մարդիկ, որտեղ բանվորները աշխատում են օրական առնվազն 8 ժամ, հագեցած են խոնավությամբ ու բորբոսահոտով: Նույնիսկ հուլիսյան այս ամենաշոգ օրերին պատերն ուռած են խոնավությունից, ընդհանրապես օդ գրեթե չկա, ահավոր տոթ է: Իսկ բանվորների աշխատավարձը հնարավորություն չի տալիս նույնիսկ նորմալ սնվել, եւ եղել են դեպքեր, երբ շարժասանդուղքների տակով ձգվող խառն ճնշիկ աստիճաններով օրական առնվազն 4 անգամ վերուվար անող բանվորներն ուղղակի ուշաթափվել են սովից, անտանելի օդից, հոգնածությունից...

Այս պատկերն ամենեւին էլ չարական Ռուսաստանի գործարանների բանվորների կյանքից չի վերցված, ոչ էլ ամերիկյան «ֆիլմ-սարսափներից»: Սա երեւանյան մետրոպոլիտենի ստորգետնյա կյանքն է, եւ շարժասանդուղքների վրա կանգնածներն ամենեւին պատկերացում չունեն, որ ներքեւում, տոթի ու խոնավության մեջ բազմաթիվ մարդիկ աշխատում են վտանգելով իրենց կենսագործունեությունը: Նրանց մարդիկ հիշում են միայն այն դեպքերում, երբ շարժասանդուղքը կանգնում է, եւ այն էլ հիշում են միայն հայհոյանքներով: Ինչեւէ:

Շարժասանդուղքների ուղեմասը վճռել է դիմել մինչեւ իսկ գործադուլի, եթե նրանց պահանջները չկատարվեն: Իսկ հիմնական պահանջը պարզ է. հանձնաժողով ուղարկել, որը կծանոթանա նրանց աշխատանքին եւ կմշակի ինչ-որ գործակից, որը կավելացվի նրանց աշխատավարձին: (Մենք մոտավորապես հաշվեցինք, որ ներկա աշխատավարձը կբավականացնի թերեւս միայն արտահագուստները լվանալու համար ծախսվող լվացքի փոշուն եւ օճառին): Ճիշտ է, մետրոպոլիտենը կարող է գործել նաեւ առանց ուղեմասի (շարժասանդուղքներն իրենք էլ կարող են միացնել-անջատել), սակայն դա անվտանգ չի լինի: Եթե հիշում եք, 1982 թվականին Մոսկվայի մետրոպոլիտենի «Ավիամոտորնայա» կայարանում շարժասանդուղքը կտրվեց, եւ դրա հետեւանքով բազմաթիվ մարդիկ զոհվեցին: Նման դեպքեր եղել են նաեւ բազմաթիվ այլ քաղաքներում, եւ այս ամենը վկայում է, որ ուղեմասի գոյությունը շքեղություն չէ, այլ անհրաժեշտություն, եւ դրա բացակայությունը կարող է ողբերգական հետեւանքների հասցնել: Եթե չեն նոր աշխատակազմ ստեղծելը կամ դրսից հրավիրելը: (Դեռեւս անցյալ տարի, երբ մետրոպոլիտենի մեքենավարները գործադուլ էին հայտարարել, այն ժամանակվա քաղաքապետ Համբարձում Գալստյանը պարզապես հայտարարել էր, թե ինքը պարզապես մեքենավարներ կհրավիրի Մոսկվայից կամ Ռոստովից): Եվ չէ, որովհետեւ նույն աշխատանքի համար Մոսկվայում մարդիկ ստանում են 60-70 հազար ռուբլի: Իսկ հանրապետությունում նման մասնագետներ գտնելը խիստ դժվար է, եւ միակ ուղին փաստորեն արդեն գոյություն ունեցող մասնագետներին պահելն է: Ուղեմասի պետ Սամվել Մնացականյանի խոսքերով, միայն այս տարի հեռացել են 7 մասնագետներ, որոնց փոխարեն ընդունել են 13 նորեկների: Իսկ նրանք կարող են լիարժեք մասնագետներ դառնալ միայն 2-3 տարի հետո: Փաստորեն մնում են միայն այն մասնագետները, որոնք բնակվում են հանրակացարաններում եւ հեռանալու դեպքում կզրկվեն կացարանից: Մասնագիտական հմտությունները կարեւոր են նաեւ այն առումով, որ շարժասանդուղքների գծով միակ մասնագիտացված ձեռնարկությունը, որը գտնվում է Սանկտ Պետերբուրգում, արդեն 3 տարի գրեթե ոչինչ չի ուղարկում, եւ ուղեմասը ստիպված է ամեն ինչ ճարել «այստեղից-այնտեղից»: Պահեստամասեր չկան, ծառայողներ չկան, եւ զարմանալի կարելի է, թե ինչպե՞ս է հաջողվում անխափան աշխատանքն ապահովել: Ի դեպ, աշխատանքներին խանգարում են նաեւ այսպես կոչված «սուբյեկտիվ պատճառները», որոնց Մնացականյանը ցույց է տալիս բազմաթիվ փամփուշտներ, կոճակներ եւ այլն, որոնք «արամիկ» երիտասարդները դնում են շարժասանդուղքի աստիճանների արանքում, եւ դրանք «տեղ հասնելուն պես» պայթում են: Հաճախ նրանք կտրում են բազրիքները, ջարդում լամպերը եւ այլն: «Օգտվելով առիթից՝ ուզում եմ դիմել երեւանցիներին, ասում է ուղեմասի պետը: Մի փչացրեք, մի ջարդեք, ախր դրանք ձերն են, նորը չենք կարողանում ճարել»:

Իրավիճակը բավականին անմխիթար է նաեւ շատ սպասարկման կայանում եւ տեխնիկական կայանում: Վերջինիս պետ Հովհաննես Պանոյանի խոսքերով, իրենց վիճակն էլ շատ ծանր է, աշխատավարձը չի բավականացնում նույնիսկ նվազագույն սննդամթերքի համար: Պայմանները նույնն են՝ նույն խոնավությունից բորբոսնած պատերը, նույն ծանր օդը: Սակայն տեխնիկական կայանը չի կարող ոչ մի րոպե դադարեցնել աշխատանքը, որովհետեւ անմիջապես ջուրը կլցվի կայանները, իսկ դա անդառնալի հետեւանքներ կունենա, միայն սա է այն պատճառը, որ նրանք չեն մտածում գործադուլի մասին, թեեւ, իրենց խոսքերով, հարյուր տոկոսով բարոյապես միանում են շարժասանդուղքների ուղեկալին: Իսկ վերջինիս աշխատակազմը եկուշաբթի օրը նույնպես կհավաքվի, եւ, ամենայն հավանականությամբ, մետրոպոլիտենի վարչությանը մի քանի օր ժամանակ կտա, որից հետո չի բացառվում նախազգուշական, ապա երկարատեւ գործադուլը: Անշուշտ, երեւանցիներն այնքան էլ մեծ խանդավառությամբ չեն ընդունի այս տեղեկությունը, սակայն հավաստացնում եմ, որ նրանցից յուրաքանչյուրը եթե գեթ մի քանի րոպեով հայտնվի այն տարածքներում, որտեղ աշխատում են բանվորները, ոչ միայն կհասկանա նման ծայրահեղ քայլի դիմողներին, այլեւ կձգտի իր հնարավորության սահմաններում աջակցել նրանց:

Մնում է հուսալ միայն, որ բանը գործադուլին չի հասնի, եւ իշխանությունները հարցը կարգավորելու ինչ-որ ուղիներ այնուամենայնիվ կգտնեն:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Երեխա խնամելը նույնպես աշխատանք է

Այսօր, շուկայական հարաբերությունների անցման հետ կապված, էլ ավելի է վատացել հատկապես քաղաքներում եւ քաղաքատիպ ավաններում բնակվող երիտասարդ կանանց վիճակը: Աշխատանքից կրճատում են հիմնականում նրանց, համալրելով գործազուրկների առանց այն էլ ոչ փոքր բանակը: Էլ ավելի ծանր է այն երիտասարդ կանանց վիճակը, ովքեր ավարտելով դպրոցը կամ ուսումնական հաստատությունը, մի շարք օբյեկտիվ եւ սուբյեկտիվ պատճառներով չեն աշխատել, եւ գործազուրկի կարգավիճակ չունեն: Հետեւաբար, նրանց նպաստ չի տրվում: Ի՞նչ է ստացվում: Այն կանայք, ովքեր ունեն գործազուրկի կարգավիճակ կամ մինչեւ երեխայի ծնվելը աշխատել են այս կամ այն հիմնարկ-ձեռնարկությունում, ստանում են նպաստ ամսական 1400 ռուբլու չափով, իսկ մյուս կանանց այդ նպաստը չի տրվում: Բայց չէ որ երկու դեպքում էլ կինը չի աշխատում (նա երեխա է խնամում), մի դեպքում մինչեւ երեխայի երկու տարեկան դառնալը տրվում է նպաստ, իսկ մյուս դեպքում՝ ոչ: Երեխան հասարակության անդամ է, եւ նա ոչ մի մեղք չունի այն բանում, որ մայրը մինչեւ իր լույս աշխարհ գալը ոչ մի տեղ չի աշխատել կամ գործազուրկի կարգավիճակ չունի: Խնդրում եմ ինձ ճիշտ հասկանալ. այսօր 1400 ռուբլին շատ չնչին գումար է, գուցե եւ դրա համար չարժեր հարց բարձրացնել: Սակայն սա ոչ այնքան նյութական հարց է, որքան բարոյական: Բացի դրանից, շատ ընտանիքների համար (չնայած օրեցօր գլխապտույտ արագությամբ աճող գների պայմաններին) 1400 ռուբլին անհրաժեշտ գումար է, քանի որ այլ եկամտի աղբյուր չունեն եւ երկրորդ, չպետք է մոռանալ նաեւ հարցի հոգեբանական կողմը:

Առաջարկում եմ հետեւյալը: Բոլոր երեխամայր կանանց, ովքեր ունեն մինչեւ երկու տարեկան երեխա, տալ նպաստ 1400 ռուբլու չափով, անկախ այն բանից նա գործազուրկի կարգավիճակ ունի, թե ոչ, կամ էլ մինչեւ երեխա ունենալը աշխատել է կամ չի աշխատել որեւէ հիմնարկ-ձեռնարկությունում: Չմոռանանք, որ երեխա խնամելը նույնպես աշխատանք է եւ այն էլ ոչ պակաս կարեւոր:

ՍՏԵՓԱՆ ՊԱՊԻԿՅԱՆ

Ավարտվել են կարեւորագույն երթուղիների շինարարությունները

Գարնանային վերանորոգման աշխատանքներն ավարտվել են Գյումրի-Վանաձոր, Զանգեզուր, Սեւան-Իջեւան, Վայք-Սիսիան մայրուղիներով, իսկ Վրաստանի հետ կապող Գյումրի-Աշոցք սահմանային գոտում վերականգնողական աշխատանքներն ավարտվել են, եւ վերոհիշյալ խճուղին գործում է անխափան, հայտնում է «Հայավտոճան» միավորման ճանապարհների շահագործման բաժնի պետ Ռ. Աթաբեկյանը: Ձեռնարկությունն աշխատանքները կատարում է իր կարողության 15-20 տոկոսով՝ վառելիքի եւ էներգիայի սակավության պատճառով:

ՆՏ

Վանաձորի դերասանները միջազգային մրցանակակիր

Օդեսայի կինոստուդիայի նկարահանած «Անապատ» ֆիլմի գլխավոր դերակատարներն են Վանաձորի Հ. Աբելյանի անվան պետական թատրոնի դերասաններ Մայիս Սարգսյանը եւ Վրույր Հարությունյանը: Ֆիլմը վերջերս բարձր գնահատականի է արժանացել Կոլումբիայի միջազգային փառատոնում՝ ոսկե մեդալի: Միաժամանակ այդ փառատոնում Մայիս Սարգսյանը հատուկ մրցանակ է ստացել Յուդայի դերակատարման համար: Վանաձորի քաղխորհրդի գործկոմի որոշմամբ նպատակահարմար է դիտվել իրականացնել ֆիլմի թարգմանությունը եւ վերատեսագրությունը, այն ցուցադրել Վանաձորում:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ
Մեր սեփական թղթակից, Վանաձոր

272 հազարից մուծում է 3-4 տոկոսը

Գաղտնիք չէ, որ վերջին ժամանակներս շատ ընտանիքների ֆինանսական վիճակն անշեղորեն ծանրանում է իր վատացման միտումով: Միջոցները չեն հերիքում նույնիսկ ամենաանհրաժեշտ գնման համար, այդ թվում եւ սննդամթերքի: Նման պայմաններում բնականաբար կոմունալ ծառայությունների, էլեկտրաէներգիայի վարձի մասին մտածում են ամենավերջին հերթին: Այդպիսով էլ ամենամյա աճում են էլեկտրաէներգիայի օգտագործման պարտքերը:

Երմաղէլեկտրացանցի էներգասպառման բաժնի պետ Կարլեն Ղուկասյանի հաղորդմամբ, 272 հազար բաժանորդներից կանոնավոր կերպով էլեկտրաէներգիայի վարձ են մուծում մայրաքաղաքի բնակչության միայն 3-4 տոկոսը: Նրանց թվում նկատելիորեն առանձնանում են (դրական առումով) Երեւանի կենտրոնական շրջանների բնակիչները, ինչպես նաեւ Արաբկիրի եւ Մյասնիկյան շրջանների: Չմուծողների մեջ իրենց «անկարգապահությամբ» առավելապես աչքի են ընկնում Մալաթիայի բնակիչները:

Քիչ չեն պարտք ունեցողները եւ արդյունաբերական ձեռնարկությունների թվում: Օրինակ, «Սեւան» ԳԱՄ-ը օգտագործած էլեկտրաէներգիայի պարտք ունի 18 մլն ռուբլու չափով, մետրոպոլիտենը՝ 12 մլն, «Ալմաստ» գործարանը՝ 6 մլն, «Արգիշտի» փոքր ձեռնարկությունը՝ 5 մլն եւ այլն: Այս ցուցակը կարելի է շարունակել ու շարունակել:

Այլ խոսքով, հունիսի 1-ի դրությամբ, էլեկտրաէներգիայի պարտքը հասարակական եւ արդյունաբերական սեկտորում, ներառյալ կոոպերատիվները, կազմում է 1 մլրդ 226 մլն ռուբլի:

Պարսկական մշակույթի երեկո

Հուլիսի 21-ին Հայաստանի մշակույթի հիմնադրամի նախաձեռնությամբ նման երեկո կայացավ Երեւանի Կամերային երաժշտության տանը: Նախասրահում բացված էր պարսկական գրականության ցուցահանդես, որ կազմակերպվել էր Ազգային գրադարանի հետ համատեղ: Այնտեղ ընդգրկված էին «Իրանական կյանքի հանրագիտարան», Ֆիրդուսու «Շահնամեն», հին ու նոր թարգմանություններ պարսկերենից, նաեւ հայ գրականության նմուշներ պարսկերեն լեզվով:

Իր բացման խոսքում մշակույթի հիմնադրամի նախագահ, գրող-հրապարակախոս Վարդգես Պետրոսյանը հակիրճ անդրադարձավ պարսկական մշակույթի հարուստ ավանդույթներին, նրա ականավոր ներկայացուցիչներին՝ Ֆիրդուսի ու Նիզամի, Ահմադ Շամլու եւ իմամ Խոմեյնի, հայ-պարսկական մշակութային առնչություններին՝ նկատելով, որ այսօր նոր հնարավորություններ են ստեղծվել դրանց խորացման համար: Օրվա բանախոս, ԵրՊՀ իրանագիտության ամբիոնի վարիչ Գեւորգ Նալբանդյանը սկսեց հայ-պարսկական քաղաքական-հասարակական, գրական-մշակութային հարաբերությունների ընդհանուր ուրվագծերը:

Դրանց հաջորդած գեղարվեստական հայտագիրը կազմված էր ճաշակով եւ մեծ հմտությամբ: Իրար հաջորդում էին հանրապետության անվանի երաժիշտ կատարողներ ջութակահար Հրաչյա Հարությունյանի, թառահար Հովհաննես Գարինյանի, սանտուրահար Լալա Մնացականյանի եւ Ագաս Գասպարյանի, գեղարվեստական խմբերի ելույթները: Երեւանում գործող պարսկական ընդհանուր միջնակարգ դպրոցի շրջանավարտներից մեկը գեղեցիկ ու արտահայտիչ կատարեց պարսկական երգեր:

Երեկոյին ներկա էր Հայաստանում Իրանի գործերի հավատարմատար պրն. Սոբհանին:

Լ. Լ.

Ճշտում. Խղճի ազատության մասին օրենքը գործում է արդեն երկու տարի: Երեկ մեր թերթում, հենվելով Նոյյան տապան գործակալության մի հաղորդման վրա, տպագրել էինք տեղեկություն, ուր ՀՀ կառավարությանն առընթեր կրոնի գործերի պետական խորհրդի նախագահ Լյուդվիգ Խաչատրյանն ասում էր, թե՝ «Հայաստանում դեռ չի ընդունվել օրենք խղճի ազատության մասին»: Նույն օրն իսկ խմբագրություն զանգահարեց պրն. Խաչատրյանը եւ պարզաբանումներ տվեց, ասելով՝ չէ թե չի ընդունվել այդ օրենքը, այն արդեն կա դեռեւս 1991 թ. հունիսի 17-ից՝ «Հայաստանի Հանրապետության խղճի ազատության եւ կրոնական կազմակերպությունների մասին օրենք», այլ խոսք է գնում որոշ լրացումների մասին, ելնելով իրականությունից եւ անցած երկու տարվա փորձից:

Գարբոջյանի հաշվին...

Եվրոպական մի մայրաքաղաքից երեկ զանգահարեցին խմբագրություն եւ ընդվզումով տեղեկացրին այն մասին, թե վերջերս պաշտոնական այցով այնտեղ այցելած ՀՀ նախարարներից մեկը իր հետ «այցի» է տարել նաեւ որդուն, որին ցանկացել է «տեղավորել» տեղի ամենահայտնի, ամենաթանկ հյուրանոցներից մեկում: [illegible] նույն օրվա կեցության վարձը (ամսական շուրջ 1000 դոլար), նա պահանջել է, որ վճարեն գաղութի անդամներից իրենց գրպաններից բացել: Նախարարի արարքը զարմանք է պատճառել գաղութին եւ կասկած առաջացրել Հայաստանի պետական մարդկանց լրջության նկատմամբ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ԷԼ ԿԱ, ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ԷԼ. ՆԱԵՎ ԱՅՆՊԻՍԻՆ, ՈՐԻՑ ՊԵՏՔ Է ՇԱՏ ՎԱԽԵՆԱԼ

«Հայություն» թերթի հունիսյան մի համարում՝ թիվ 7, կողք-կողքի տպագրվել էին երկու հոդված, որ գրականագետ Լեւոն Յախվերդյանը եւ թերթի խմբագիր, գրող Աղասի Այվազյանը (թեեւ վերջինիս պատասխան նյութը ստորագրված է «Հայություն») բանավիճում են գուցե առաջին հայացքից նեղ գրականագիտական հարցի շուրջ, սակայն երկուսի էլ տողերի արանքից առաջ են մղվում աշխարհայացքային կոնցեպտուալ դատողություններ, որ առավել ցերակտում են Լ. Յախվերդյանի պատասխանի-պատասխան նյութում: «Հայություն» թերթը, չգիտենք ինչու, հրաժարվել է տպագրել վերջինս, եւ հեղինակը խնդրեց այն զետեղել մեր թերթում, ինչ որ անում ենք, մտածելով, որ այն կհետաքրքրի մեր ընթերցողին:

Երբ ընթերցողը հիշում է՝ «Հայություն» թերթի 7-րդ (հունիսի) համարում ես մի հոդված էի հրապարակել Վ. Մաթեւոսյանի նույն թերթում տպագրած հուշագրության դեմ, որի մեջ բավականին անկարգ բաներ էին ասված Թումանյանի, հետն էլ Լեոնարդո դա Վինչիի ստեղծագործության մասին:

«Հուշագրից շա՛տ վախեցիր», այսպես էր վերնագրված իմ հոդվածը: Նույն համարում թերթի [...] խմբագիր Աղասի Այվազյանը [...] է պատասխան հոդված [...]յունից մի՛ վախեցիր» [...]վ. թե ի՞նչ կա որ, ազատություն է, մարդն ինչպես մտածում այնպես էլ գրում է: Ու բերում է օրինակներ, այդ ինչպե՞ս է, որ Լեւ Տոլստոյը ժխտում էր Շեքսպիրին, Գորկին Դոստոեւսկուն, Ֆրանսուա Ֆենելոնը եւ Ռոզար դը լա Մորն անպատաս բաներ են գրել Հոմերոսի մասին, իսկ Պողոս Մակինցյանն էլ չի վարանել գրելու, թե «Թումանյանն իր մանր-մունր լիրիկական ոտանավորներով (այսինքն՝ քառյակներով.- Լ. Հ.) չի հուզում, չի վարակում...»: Ասում, որ այս օրինակներով արդեն հերքեց իմ գրածը, հարվածի սրին. խմբագիրը մի շատ վերամբարձ մուսավորաս խորհուրդ է տալիս ինձ, թե «... ազատությունից մի վախեցեք, քանզի ազատությունը մարդկային ամենաակազմակերպված հոգեբանական կերտվածքն է, արդարության հիմքը, ճշմարտության առավելը եւ վերջապես Աստված»:

Թվում է, թե մեր չարչարված, այսքան մեծադժվար օրերում այս բանավեճը շարունակելու կարիք չկա, շատ ավելի կարեւոր խնդիրներ կան (այսպես է կարծում նաեւ [...]մբագիրը): Ճիշտ է, կան: [...]ունից չի հետեւում, թե [...]կարեւոր խնդիրներն արժանի [...] ուշադրության եւ այս՝ ազատության մեկնության խնդիրը, ինչպես ցույց է տալիս հենց մեր իրականությունը, այնքան էլ անկարեւոր բան չէ: Ազատության հասկացության ձեւակերպումը շատ ավելի պարզ է, քան առաջարկում է Աղասի Այվազյանը: Ազատությունը ո՛չ «հոգեբանական կերտվածք է», ո՛չ էլ Աստված», այլ իր արարքները, իր վարքագիծը սեփական կամքով, սեփական [...]այնությամբ որոշելու մարդ[...] [...]ավորությունն է: Այսքան պարզ է: Բարդությունը հետո է գալիս՝ նայած թե ով ինչպես է գործի գնում այդ հնարավորությունը: Ոչ մի նյութի վրա երեւի, այնքան շատ նիզակներ չեն կոտրվել, որքան ազատության մեկնության: Չարագործի ազատությունը կա, բայց կա նաեւ բարեգործի ազատությունը: Դա է պատճառը, որ Կանտը ճանաչում էր միայն «բարի կամքի» ազատությունը:

Պատմության մեջ ոչինչ այնքան չի շահարկվել ու շահագործվել, որքան ազատության ըմբռնումը: Հիմա էլ նույնն է, մեզ ամեն քայլափոխի չե՞ն ասում, թե ազատ ենք ու անկախ, էլ ի՞նչ ենք ուզում, ասածդ կրա՞կ ենք ուզում: Էլ չեն ասում, թե սա ի՞նչ կյանք է, որ մենք ապրում ենք:

Երբ գողերն ու գիշատականները չեն տրագրվում, ճարտարապետները չեն նախագծում ու չեն կառուցում՝ նրանց ինչի՞ն պետք է իրենց ընծայված ազատությունը: Ի՞նչ կա ավելի վատ, քան օրը ցերեկով մարդ սպանելու, կողոպտելու եւ կաշառակերության, գիշերները ավտոմատներ ճռճռացնելու, խելքին փչածը դուրս տալու եւ տպագրելու, մամուլն անբարո, ցեխոտ նյութերով լցնելու, անխնա ծառահատման ազատությունը: Սա էլ ազատություն է, մարդիկ, թե սրանց կարելի է մարդ համարել, օգտվելով իշխանության բացակայությունից, գործի են դնում իրենց արարքները սեփական կամքով որոշելու հնարավորությունը, այսինքն՝ ազատությունը:

Դե՛ արի ու մի վախեցիր, մի սարսափիր այդ ազատությունից:

Ազատությունն ինքնին չի կարող «արդարության հիմք» եւ «ճշմարտության առավելն» լինել, ինչպես ջուրը կամ կրակը չեն կարող ինքնին բարիք կամ չարիք լինել:

Ջուրը սքանչելի է, երբ ծարավդ ես հագեցնում, հողդ ես ոռոգում, իսկ ջրհեղե՞ղը: Կրակը սքանչելի է, երբ ջերմություն է տալիս, իսկ հրդե՞հը: Ազատությունը բաղձալի է, երբ բարիք ես գործում, լուսավորություն ես տարածում, արժեք ես ստեղծում, իսկ անկարգությո՞ւնը, անարխիա՞ն: Ուրեմն ազատությունը պետք է սահմանափակումներ ունենա, ինչպես մարդը, որ ունի հազար ու մի ձգտումներ, բայց ունի նաեւ արգելակներ՝ ինչը կարելի է, ինչը չի կարելի: Այսինքն՝ արարքի բարոյական պատասխանատվության խնդիրը: Դա լավ գիտեն ոչ միայն ժամանակակից ամերիկացիները կամ շվեդները, այլ նույնիսկ հեռու ժամանակների սարի չոբանները: Սարի չոբանը վայելում էր գրեթե բացարձակ ազատություն, ուներ սեփական արարքների ազատ ընտրության հնարավորություն, բայց նույնիսկ նրան սահմանափակում էր աղաքը, ասել է թե արարքի պատասխանատվությունը: Այլապես՝ աղետն անխուսափելի է (տեսեք որ ինչ է մնում պատմեն «Անուշի» բովանդակությունը):

Մեր ապրած իրականության «ով ինչ ուզում է անի» չհայտարարված սկզբունքը, կատարյալ բողսվորությունը, որ մեր շատ ու շատ դժբախտությունների ակունքն է, այլ բան չէ, քան ազատություն առանց բարոյական պատասխանատվության, կարող ենք ավելացնել՝ առանց պետական, ազգային պատասխանատվության:

Սա արդեն աղետ է, որից վախենալը ինչ է:

Այնքան գրեցի ազատության ըմբռնման շուրջ, որ մեր բանավեճի առարկան մնաց հեռվում: Մոտեցնեմ եւ ասեմ մի քանի խոսք:

Դուք բերում եք դասական արժեքների թերագնահատման դասական օրինակներ իմ գրածը հերքելու համար: Բայց կա մի էական տարբերություն, որ չեք նկատել. ձեր բերած օրինակների հեղինակներն իրենք են գրել իրենց ձեռքով, մինչդեռ Վ. Մաթեւոսյանն ուշ մտքերումով գրում է, թե Մարտիրոս Սարյանն այսպես ասաց:

Հետո, ճիշտն ասած, ինձ քիչ է հուզում, թե 17-րդ դարի ֆրանսիական գրողներ, Հոմերոսի թարգմանիչներ Ֆրանսուա Ֆենելոնը եւ Ռոզար դը լա Մորն ինչ քննադատական վերաբերմունք են ունեցել Հոմերոսի նկատմամբ: Այն էլ շատ չի հուզում, թե գռեհիկ-սոցիոլոգիզմի ծաղկման ժամանակ՝ 1929-ին, Պողոս Մակինցյանն ինչու է թերագնահատել Թումանյանի քնարերգությունը: Այն էլ հասկանալի է, թե համոզված սոցիալիստ Մաքսիմ Գորկին ինչու էր դեմ եղել հակասոցիալիստ Դոստոեւսկու «Դեւերի» սոցիալիզմամերժ վեպի բեմադրությանը: Այն էլ բացատրելի է, թե ինչու Լեւ Տոլստոյը կյանքի վերջին շրջանում (1906) ժխտելով ժխտում էր Շեքսպիրին: Դա այն շրջանն էր, երբ մեծ գրողը մերժում էր ոչ միայն Շեքսպիրին, այլեւ մշակույթի մեծ վարպետներին առհասարակ՝ այն կոչանով, որ եթե մի մշակույթ մատչելի չէ ժողովրդին, ուրեմն պետք էլ չէ: Սա ոչ թե «Պատերազմ եւ խաղաղության», «Աննա Կարենինայի» հեղինակ Տոլստոյն էր, այլ նահապետական գյուղացիության գաղափարախոս Տոլստոյը: Քարոզիչը, ոչ թե արվեստագետը: Նրան, ինչպես ամերիկյան մեծ բանաստեղծ Ուիթմենին, որ նույնպես Շեքսպիրին համարում էր հակաժողովրդական գրող, սաստիկ դուր չէր գալիս, որ Շեքսպիրի երկերում հոգեւոր մեծ արժեքների կրողները ոչ թե ժողովրդի մարդիկ են, այլ թագավորներ եւ արքայազներ, ինչպես արքա Լիրը եւ արքայազն Համլետը: Այնպես որ, Տոլստոյի «Շեքսպիրի եւ դրամայի մասին» հոդվածը մեզ ոչ այնքան Շեքսպիր է բացահայտում, այլ Տոլստոյ՝ իր գեղագիտական հայացքների զարգացման վերջին փուլում:

Եւ, վերջապես, ուրիշ բան է, երբ Տոլստոյն է ժխտում Շեքսպիրին, արվեստի մի տիտանը մյուսին եւ բոլորովին ուրիշ, երբ Պողոս Մակինցյանն է թերագնահատում Թումանյանին կամ Վիլհելմ Մաթեւոսյանը՝ Լեոնարդոյին:

Կարծեմ որ՝ կա տարբերություն:

ԼԵՒՈՆ ՅԱԽՎԵՐԴՅԱՆ

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ԱՐՏՈՆԱԳՐՎԱԾ «ԴԱՎԻԹ ԱՆՀԱՂԹ» ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է 1993-94 ՈՒՍ. ՏԱՐՎԱ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

Նոր տիպի համալսարանը հիմնված է մշակութաբանական համակարգային էվոլյուցիոն սկզբունքների վրա, որը ենթադրում է նրա ներառումը ազգային եւ համամարդկային գոյատեւման ծրագրի մեջ:

1. Ժողովրդագիտության եւ լինգվոէրկրագիտության ֆակուլտետ.
   ա) հայագիտության (15 տեղ)
   բ) անգլիագիտության (15 տեղ) Վ. Վ. Կարամյանի անվան,
   գ) ամերիկագիտության (15 տեղ) եւ
   դ) ռուսագիտության (15 տեղ) եւ
   ե) կրոնագիտության (15 տեղ) բաժիններ:
2. Միջազգային հարաբերությունների (դիվանագիտության) ֆակուլտետ (25 տեղ).
   ա) խաղաղախոս երկրներ
   բ) արաբական երկրներ
   գ) Ֆրանսիա-Բենիլյուքսի երկրներ,
3. Ստեղծագործական ֆակուլտետ.
   ա) հեռուստատեսային եւ ռադիոլրագրություն (15 տեղ)
   բ) հեռուստատեսային ռեժիսուրայի (10 տեղ) բաժիններ:

Ուսուցման տեւողությունը հինգ տարի է: Անհրաժեշտության դեպքում համալսարանում կարելի է սովորել անհատական գրաֆիկով:

Համալսարանում կարող են միաժամանակ սովորել մյուս բուհերի ուսանողները, ձեռք բերելով հումանիտար բնագավառի երկրորդ մասնագիտություն՝ ներկայացնելով տեղեկանք այն բուհերից, որտեղ նրանք սովորում են:

Ուսումը վճարովի է: Դրամական կուրսի էական փոփոխման դեպքում համալսարանն իրեն իրավունք է վերապահում փոխել ուսման վարձի չափը:

Ձեռնարկություններն ու կոոպերատիվները պայմանագրային կարգով կարող են ուսուցման համար գործուղել դիմորդներ՝ համալսարանի ընթացիկ հաշվին փոխանցելով նրանց ուսուցման վարձը:

Ընդունելությունը կանցկացվի մրցութային կարգով: Դիմորդների մրցութային ընտրությունը կատարվում է դիմորդների ծավալոր ունակությունները բացահայտող անհատական թեստավորման եւ հարցազրույցի հիման վրա, որն անց է կացնում «Սոցիոտեստ» սոցիոլոգիական անկախ կենտրոնը:

Ընդունելությանը մասնակցելու համար դիմորդները պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը՝ ա) դիմում համալսարանի ռեկտորի անունով, բ) միջնակարգ, միջնակարգ մասնագիտական, կամ բարձրագույն կրթության վկայական կամ դիպլոմ, գ) բուժտեղեկանք (86 ձեւ) դ) 6 լուսանկար (3x4 չափի), ե) ինքնությունը հաստատող փաստաթուղթ:

Ընդունելության մրցույթին մասնակցելու համար դիմորդը պետք է վճարի 3000 ռուբլի, որը, անկախ քննությունների արդյունքներից, չի վերադարձվում նրան:

Գործերն ընդունվում են ս/թ հուլիսի 26-ից, ամեն օր, ժամը 11:00-17:00, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ընդունող հանձնաժողովին. Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, Միությունների տուն, 1-ին հարկ, ուսումնամեթոդական կենտրոն, 13 սենյակ: Հեռ. 52-05-90

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐ ՓԱՍՏԵՐ ՅՈՒԶԲԱՇՅԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՄ

Հայրիկյանը վախեցած ահաբեկչությունից

Սկիզբը էջ 1

ԳԽ նախագահը բայց չի ասել, որ ղեկավարի տեղակալ Իոսիֆ նա որեւէ հրապարակում կապարի, եւ միայն խոսել է Պետանվտանգության վարչության նախագահ Էդ. Սիմոնյանցի հետ, որը նրան պատվիրել է ԱԻՄ-ի շենքից դուրս չգալ, եւ ուղարկել է թիկնապահներ: Պարույր Հայրիկյանը հույս հայտնեց, որ մեղավորները կդատվեն, բայց նաեւ զգուշացրեց, թե եթե իրեն կամ ԱԻՄ-ի որեւէ անդամի մի բան պատահի, ապա պետք է պատասխան տան ՀՀ գործադիր իշխանությունները եւ նախագահը, որոնք մինչեւ այսօր չեն դատապարտել անգամ Պառավաքարի ահաբեկչությունը:

Վերջում նա այն կարծիքը հայտնեց, որ թեեւ ՀՀ ԳԽ նախագահի եւ նրա առաջին տեղակալի հետ ունեցած 45 րոպեանոց զրույցի ընթացքում նրան համոզել[ի]ն, թե տեղյակ չեն այդ ահաբեկչությունը, եւ միգուցե իրոք ՀՀՇ-ն տեղյակ չէ, բայց երբեք ոչ մի ոչ քաղաքական ում, նրա կարծիքով, նման քայլի չէր դիմի:

Ա. Հ.

Օդեսայի մարզում ուկրաինական սահմանապահ կետի վրա հուլիսի 19-ի զինված հարձակումը քաղաքական եւ ռազմական միջադեպ չէ: Այդ մասին է խոսվում Ուկրաինայի անվտանգության ծառայության եւ սահմանապահ զորքերի մամուլի ծառայությունների եւ Մոլդովայի անվտանգության նախարարության համատեղ կենտրոնի համատեղ հայտարարության մեջ: Հայտարարության մեջ նշվում է, որ Ուկրաինան եւ Մոլդովան միջոցառումներ են ձեռնարկում հանցագործներին ձերբակալելու համար: Հայտարարությունում նաեւ ասվում է, որ դա հակամարտության սրում չէ երկու հանրապետությունների միջեւ, ինչպես դա փորձում են ներկայացնել որոշ լրատվական միջոցներ:

ՌԲ

Եգիպտոս

Եգիպտացին դժվարանում է ճշտել՝ շիա է, թե սուննի

Եգիպտոսի նորագույն շրջանն սկսվում է 1952-ին, երբ Ջամալ Աբդել Նասերի գլխավորած «Ազատ սպաներ» կազմակերպության առաջնորդությամբ Եգիպտոսում կատարվեց հեղափոխություն: Նասերը նախագահից մինչեւ 1970-ը եւ նրա օրոք Մոսկվա-Կահիրե հարաբերությունները չափազանց սերտ էին. Մոսկվան Եգիպտոսին էր վերապահում հեգեմոն դերն արաբական աշխարհում, Կահիրեն ԽՍՀՄ-ի բարեկամն էր միջազգային ասպարեզում: Եգիպտոսում «ֆեոդալներին եւ բուրժուազիային հարվածող» մի շարք բարեփոխումներ իրագործվեցին՝ հողային բարեփոխում, տնտեսության ենթակառուցվածքի, ֆինանսական հաստատությունների, արդյունաբերության ազգայնացում, հզոր պետական սեկտորի ձեւավորում եւ այլն: Այդ մասին հիշողությունները այնքան ուժեղ են, որ Եգիպտոսում վերջերս գործադրվող լայնածավալ սեփականաշնորհման գործողությանը բազմաթիվ փորձագետներ հոռետեսորեն էին վերաբերում: Նրանք ասում էին, թե մասնավոր սեկտորը լիարյուն չի գործի մինչեւ չտրվեն հաստատուն երաշխիքներ, որ առաջայում նասերյան մեթոդներով ազգայնացում բացառված է:

Իսկ տնտեսության ազատականացման ընթացքն ընդհանրապես Եգիպտոսում սկսվել է 1970-ականներից, Նասերին հաջորդած նախագահի՝ Սադաթի օրհնությամբ: Սադաթի ուղեգրած քաղաքականությունը ոչ միայն ներքին, այլեւ արտաքին ասպարեզում կոչում են «դենասերիզացիա»՝ ապանասերականացում: Նրա ղեկավարության շրջանում տեղի ունեցավ մերձեցում Արեւմուտքի, մասնավորապես ԱՄՆ-ի հետ: 1976-ին նույնիսկ դադարեցվեց խորհրդա-եգիպտական պայմանագրի գործողությունը: 1981-ին իշխանության եկած նոր ղեկավարությունը՝ նախագահ Հոսնի Մուբարաքը, թեեւ էությամբ հետեւեց Սադաթի ուղեգրած ուղեգծին, միեւնույն ժամանակ նկատելիորեն բարելավելով հարաբերությունները Մոսկվայի հետ:

Վերջին 1-2 տարում Եգիպտոսին առնչվող հրապարակումները միջազգային մամուլում հաճախ վերաբերում են իսլամ արմատականության աշխուժացմանը երկրում: ԵԱՀ-ի սահմանադրությամբ թեեւ իսլամը հռչակված է պետական կրոն, որոշ նորմեր կամ կանոններ համընդհանուր գործադրություն ունեն, սակայն Եգիպտոսին թեոկրատիայի տեսերը չի սպառնում: «Կրոնական ծիսակատարություններից դուրս եգիպտացիներին դժվար է զանազանել Եգիպտոսում: Երբ եգիպտացին ասում է մահմեդական է, դժվարանում է ճշտել՝ շիա թե սուննի», ասում է Ահմադ Ռասլան:

— **Պրն. Ռասլան, անցյալ դարում Ռեդյարդ Քիփլինգն ասում էր. «Արեւելքը Արեւելք է, Արեւմուտքը Արեւմուտք, եւ նրանք երբեք չեն միախառնվի»: Եգիպտացիները, թվում է, կրում են այդ երկու ներհակ մշակույթները:**

— Քիփլինգի ասույթը միաժամանակ ճիշտ է եւ ճիշտ չէ: Ճիշտ է, որովհետեւ իսկապես Արեւելքում եւ Արեւմուտքում տարբեր են մշակույթները, ավելին՝ քաղաքակրթությունները: Անհատներն այստեղ եւ այնտեղ ունեն տարբեր կենսափիլիսոփայություն, աշխարհընկալում: Միաժամանակ Քիփլինգի ասույթը ճիշտ չէ այն պատճառով, որ ժամանակակից աշխարհում, թերեւս երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո, տիրում են համամարդկային արժեքները, եւ ձեւավորված է մեկ՝ համաշխարհային մշակույթ: Այո, այն հենվում է արեւմտյան քաղաքակրթության վրա, սակայն ուղղված է կամ ներառում է նաեւ Արեւելքի մշակույթը: Կարելի է խոսել Արեւելքի եւ Արեւմուտքի տարբերությունների մասին, բայց ոչ անտագոնիզմի: Առավել եւս այդ տար-

digitised by A.R.A.R.@

Այսօր Եգիպտոսի Ազգային տոնն է, 1952 թ. Հեղափոխության 41-ամյակը

ՄԱՐԴԻԿ ՄԻԵՎՆՈՒՅՆՆ ԵՆ ԱՄԵՆՈՒՐ, ՆՐԱՆՔ ԾՆՎՈՒՄ ԵՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԿՅԱՆՔԸ ՎԱՅԵԼԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ներկայացվող հարցազրույցը Հայաստանում Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետության դիվանագիտական ներկայացուցչի հետ է։ Պրն. ԱՀՄԱԴ ՖՈՒԱԴ ՌԱՍԼԱՆԸ, մինչեւ երեւանյան պաշտոնավարությունն իբրեւ ԵԱՀԻ գործերի ժամանակավոր հավատարմատար, դիվանագիտական ծառայության է եղել Իրանում, Հորդանանում, ԱՄՆ-ում, Մոզամբիկում, Իսրայելում։ Այդ երկրներից յուրաքանչյուրը գրավիչ է եւ նրա համար թանկ, որովհետեւ այնտեղ նա ապրել է իր կյանքի մի քանի տարիները եւ ձեռք բերել լավ բարեկամներ։ Հայաստանյան պաշտոնավարության ժամկետը կախված է իր երկրի կառավարությունից եւ նախագահից, գուցե 3-4 տարի։ Հավաստիացնում է, թե Հայաստանն իրեն արդեն դուր է եկել, եւ հայերի մասին դրվատական արտահայտություններն անկեղծ համոզմունք են։ «Մարդիկ միեւնույնն են ամենուր, նրանք ծնվում են խաղաղությունը եւ կյանքը վայելելու համար», թերեւս դա է պրն. Ռասլանի հավատամքը։

բերությունները չպետք է խոչընդոտեն նորմալացմանը։

Եգիպտոսը Մաշրիկ չէ, ոչ էլ Մաղրեբ

Ատլանտյանի ափերից մինչ Պարսից ծոց տարածվող արաբական աշխարհում ժամանակ առ ժամանակ արտահայտվում են համախմբման միավորման ձգտումներ։ Դրանց թիվն է դասվում 1990-ից արծարծվող Մեծ Մաղրեբի գաղափարը։ Երբ լրագրողները հետաքրքրվել էին, թե այն իրագործման ինչ փուլում է, արաբական արեւմուտքի միապետներից մեկն ասել էր՝ Եվրոպացիներին միավորելու համար անհրաժեշտ եղավ 30 տարի, երբ մենք կարողանանք օգտվել լեզվի, մշակույթի եւ կրոնի ընդհանրությունից, մեզանից նույնքան կպահանջվի։

Իսկապես, այլ ընդհանրություն դժվար է գտնել։ Եւ խոսվում է արաբական պետություններ միավորող որեւէ կազմավորման մասին պայմանական եղանակով։ Նման միտումների նկատմամբ առանձնակի խանդավառություն չի ցուցաբերում Եգիպտոսը։ «Եգիպտոսը Մաշրիկ չէ, ոչ էլ Մաղրեբ», ասաց պրն. Ռասլանը (*Մաշրիկ նշանակում է Արեւելք, Մաղրեբ՝ Արեւմուտք, արաբ.*)։ Նրա միտքը կարելի է շարունակել. «Եգիպտոսը Եգիպտոսն է», իհարկե, արաբական աշխարհում պատմաքաղաքական իր ինքնատիպությամբ, շրջանային չափանիշներով՝ գերիզորությամբ եւ առաջնորդության հավակնություններով։

Ռազմական կարողություններով, համեմատաբար զարգացած արդյունաբերությամբ, դարձյալ պատմաքաղաքական ինքնատիպությամբ մյուս «գերտերությունը» Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքում Իրանի Իսլամական Հանրապետությունն է։ Սակայն Կահիրեի եւ Թեհրանի միջեւ դիվանագիտական հարաբերությունները բացակայում են։ Տարաձայնությունները հաճախ օբյեկտիվ են եւ դժվար հաղթահարելի։

Օրինակ, երկու երկրները միանգամայն ներհակ մոտեցումներ ունեն մերձավորարեւելյան խաղաղ կարգավորման գործընթացին։ Եգիպտոսը 1970-ականներից ի վեր չի նահանջել Քեմփ-Դեյվիդյան համաձայնագրի դիրքերից, Իրանն Իսրայելի դեմ «սրբազան պատերազմի» կողմնակից է մինչեւ հաղթական ավարտ։

Մամուլի դիտարկումներով, տարբեր են նաեւ Կահիրեի եւ Թեհրանի հետաքրքրությունները նախկին ԽՍՀՄ-ի նկատմամբ։ Իրանը շատ կցանկանար միջինասիական մահմեդական հանրապետություններին ընդգրկել իր ազդեցության ոլորտում, ձգտելով շրջանային առաջնորդության։ Մյուս կողմից, նորանկախ մահմեդական երկրներն իրենց հոգեւոր իշխանության ենթարկելը մերձեցման դուռ է Իրանի եւ արաբական հսկայի՝ Սաուդիայի միջեւ։ Այս առումով, թվում է, Կահիրեն գոհ կլինի, եթե նախկին Միությունը պահպանվի իբրեւ Ռուսաստանի ազդեցության գոտի։

– Պրն. Ռասլան, Մերձավոր Արեւելքում ընթանում են խաղաղության բանակցությունները, եւ սպառազինության աննախադեպ մրցավազք։ Մամուլի տվյալներով, 1991-ին միայն ԱՄՆ-ը շրջան է վաճառահանել 16 մլրդ. դոլլարի զենք, 1992-ին՝ 30 մլրդ. դոլլարի։ Դա ինչպե՞ս է բացատրվում։

– Այդպիսի տվյալներ ինձ մոտ չկան, սակայն համաձայն եմ, որ մերձավորարեւելյան ճգնաժամը շարունակվում է։ Հիմնական խնդիրը, իհարկե, արաբ-իսրայելյան հակամարտությունն է։ Առ այս պահն այն մնում է չկարգավորված։ Եգիպտոսի եւ Իսրայելի միջեւ, բարեբախտաբար, խաղաղություն է հաստատված։ Մենք ջանք չենք խնայում, որպեսզի կարգավորվեն նաեւ մյուս արաբական պետությունների փոխհարաբերություններն Իսրայելի հետ։ Դժվարությունն այն է, որ հակամարտող կողմերը տարբեր կերպ են պատկերացնում խաղաղության հասնելու ուղիները։ Նրանք փոխադարձաբար միմյանց չեն վստահում։

Սակայն պետք է սովորել մոռանալ անցյալը։ Մենք ինքներս Իսրայելի հետ պատերազմել ենք 30 տարի։ Հայացքը ոչ թե անցյալի արյունահեղություններին է հարկավոր ուղղել, այլ խաղաղ եւ բարգավաճ ապագայի ակնկալությանը։ Հանուն դրա արժե ռիսկի դիմել։

Իմ երկրի կառավարությունը եւ նախագահը ձգտում են հակամարտության լուծման, որը տարածաշրջանին կտա բարգավաճող տնտեսություն, փոխվստահության վրա հենվող քաղաքականություն եւ անվտանգություն։ Մենք ամեն կերպ ջանում ենք նպաստել հակամարտող բոլոր կողմերի համար ընդունելի մի բանաձեւի վավերացման։ Պաղեստինյան արաբները պետք է ստանան իրենց անվիճարկելի նվազագույն իրավունքները, մյուս կողմից՝ չստեղծվի սպառնալիք Իսրայելի անվտանգությանը։

– Վերջին 10-րդ ռաունդից հետո Սիրիայի եւ Լիբանանի մասնակցության հետ կապված բարդություններ են ծագել։ Շիմոն Պերեսը ժամանեց Կահիրե։ Դուք հուսադրող տեղեկություն ունե՞ք։

– Այո, օրերս Իսրայելի արտգործնախարարը՝ պրն. Պերեսը ժամանել էր Կահիրե։ Դրան հաջորդեց նախագահ Մուբարաքի այցը Սիրիա։ Սակայն պաշտոնապես մանրամասնություններ իմ տրամադրության տակ դեռեւս չկան։

Այդպիսի խարխափումները խաղաղ կարգավորման գործընթացում պետք է բնական համարել։ Բանակցություններ վարել պատերազմելուց դյուրին չէ, նույնիսկ ավելի բարդ է։ Պատերազմում կողմերից մեկը հաղթում է, մյուսը՝ պարտվում, իսկ բանակցությունների արդյունքում պետք է լինեն համեմատաբար հավասարակշռված ձեռքբերումներ։ Անհրաժեշտ է փոխվստահության մթնոլորտ, իսկ այն ստեղծվում է ժամանակի ընթացքում։

Կարելի է համոզված լինել, որ ի վերջո բանակցությունների սեղանի շուրջ հակամարտությունը կկարգավորվի։ Այլընտրանք չկա, թեեւ խարխափումներ կարող են պատահել։

– Ես խորհրդային քաղաքացի եմ եղել եւ սովորության ուժով երեւույթները դիտում եմ գերտերությունների շահերի պրիզմայով։ Չէի՞ք անդրադառնա ԱՄՆ-ի հետ ձեր հարաբերություններին։

– Միացյալ Նահանգները մեկն են մեզ բարեկամ երկրներից, որոնց հետ ունենք լավագույն հարաբերություններ։ ԱՄՆ-ը կառուցողական դեր է կատարել՝ մեր եւ Իսրայելի միջեւ հաշտության կայացման գործում։ Գիտեք, նախագահ Քարտերն օրեր շարունակ Քեմփ-Դեյվիդում էր, մինչեւ կնքվեց Քեմփ-Դեյվիդյան համաձայնագիրը։ Նա անձամբ այցելեց Եգիպտոս եւ Իսրայել խաղաղության պայմանագրի ստորագրումից հաշված օրեր առաջ։ Այժմ մեր եւ Իսրայելի միջեւ կնճռոտ խնդիրներ չկան, հարաբերությունները զարգանում են ինչպես ծրագրել էինք, կառուցում ենք ապագան առանց փոխադարձ սպառնալիքի կամ երկյուղի։ Եւ ԱՄՆ-ի դերն այս ձեռքբերումներում եղել է չափազանց դրական։

Նաեւ տարածաշրջանում ամենամեծ օգնությունն ԱՄՆ-ը ցուցաբերում է Իսրայելին եւ Եգիպտոսին։ Ռազմական համագործակցություն ունենք ԱՄՆ-ի հետ, կապեր տնտեսության բնագավառում։ Կան համատեղ ծրագրեր, նախագծեր, մշակութային շփումներ։

– Կարելի՞ է ասել, թե ԱՄՆ-ի հետ հարաբերություններին տրվում է գերակայություն այլ երկրների նկատմամբ, օրինակ, Ռուսաստանի։

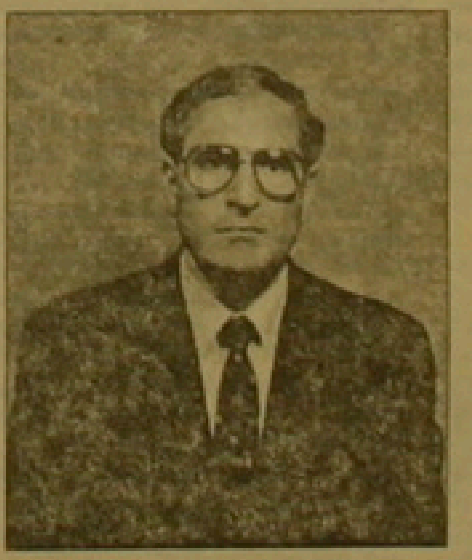

– Ոչ, այդպիսի հարցադրում կատարել չի կարելի, բոլոր երկրների հետ կապերն էլ կարեւոր են։ ԱՄՆ-ի հետ մեր հարաբերությունները սերտ են, սակայն չի կարելի ասել, թե դրանց տրվում է գերադասություն։

Ռուսաստանը եղել է գերտերություն եւ իր դիրքերը զգալիորեն պահպանել է ներկայումս։ Բավական է նրա հետ մեր համագործակցության մեկ օրինակ վկայակոչել՝ Ասուանի ամբարտակը։ Մենք այն «դարի նախագիծ» ենք կոչում, առանց դրա Եգիպտոսում աղետ կլիներ։ Եվ դա լոկ մեկ օրինակ է։

Անցյալ հոկտեմբերին ծրագրված էր նախագահ Մուբարաքի այցը Մոսկվա։ Եգիպտոսում պատահած տարերային աղետի պատճառով այն հետաձգվեց, սակայն անպատճառ կկայանա։

Եւ ընդհանրապես համընդհանուր դիմակայությունը միջազգային ասպարեզում այժմ անցյալ է։ Կառուցվում է նոր աշխարհակարգ։ Ընտրություն կատարելու հարկադրանք չկա, կարելի է բարեկամ լինել ամենքի հետ։

– Նորանկախ մահմեդական հանրապետությունների հետ շփումների մասին ի՞նչ կասեք, մասնավորապես Ադրբեջանի։

– Մենք դիվանագիտական հարաբերություններ ունենք ԱՊՀ հինգ երկրների հետ՝ Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Ուզբեկստանի։ Հուսով ենք, ապագայում հնարավորությունները թույլ կտան դիվանագիտական ներկայացուցիչներ պահել նաեւ մյուս հանրապետություններում։

Նախկին Միության մահմեդական հանրապետություններում մեր ներկա խնդիրը փոխադարձաբար միմյանց ճանաչելն է։ Անցյալում նրանց հետ ծանոթությունը միջնորդավորված է եղել Մոսկվայով, տեղեկությունները քիչ էին։ Կրթական համագործակցության ինչ-ինչ ծրագրեր են արդեն գործադրվում, կան այլ նախագծեր, փորձում ենք օգտակար լինել, որքան կարող ենք։

Ադրբեջանում վերջին իրադարձություններին ես նույնպես իրազեկ եմ դառնում մամուլից։ Մամուլի վրա հենվելով, իհարկե, չեմ կարող մեկնաբանություն կատարել, իսկ ընդհանրապես Ղարաբաղի հակամարտության առնչությամբ մեր ցանկությունն է, [illegible] Մարիո Ռաֆայելլիին եւ նրա գործընկերներին կհաջողվի հասնել զինադադարի հաստատման։ Այնուհետեւ բանակցություններ։ Մենք սեփական փորձառությամբ գիտենք՝ կոնֆլիկտներ հաղթահարելու այլ ուղի չկա։ Որովհետեւ նշանակություն չունի դավանանքը, մաշկի գույնը կամ ազգությունը, պետք է խաղաղ գոյակցել։ Սա մեր դարաշրջանի խորհուրդն է։

Կարող եք հպարտանալ եգիպտահայ հայրենակիցներով

Եգիպտոսում հայերի առաջին հիշատակումները վերաբերում են 2-րդ դարին։ Գաղութը կազմավորվել է Ֆաթիմյանների դարաշրջանում։ 10-րդ դարավերջին Եգիպտոսում կար հայկական եկեղեցի։

Մոհամմեդ Ալիի կառավարման շրջանը եւ հաջորդած տասնամյակները գաղութի աստղային ժամն էին։ Հայերի, հույների, հրեաների, եվրոպացիների առջեւ իշխանության վերին օղակներում ծառայելիս հնարավորություններ էին բացվել։ Եվրոպական գործերի եւ եգիպտական վաճառականության դիվանի երեք հաջորդական նազիրները (վարիչները) եղան հայեր։ Օտարներն այդ դիվանը «Պալե արմենիեն» (հայկական պալատ) էին կոչում։

20-րդ դարասկզբին Օսմանյան կայսրության փլուզումը եւ ազգային ազատագրական շարժումները Եգիպտոսում արմատական փոփոխությունների հանգեցրին։ Ազգային տարրը գերիշխանություն ձեռք բերեց տնտեսության մեջ։ Չնայած գաղթօջախի ակնհայտ վարընթացին, 1921–22-ին, Կիլիկիայի իրադարձություններից հետո դարձյալ հայեր ապաստանեցին Եգիպտոսում։ Դա վերջին ներգաղթն էր։

60-ական թթ. Եգիպտոսում իրականացվեց հողային բարեփոխում, ազգայնացվեցին խոշոր արդյունաբերությունը, տրանսպորտը, բանկերը, մտցվեց տնտեսական վերահսկողություն ներքին եւ արտաքին առեւտրի նկատմամբ։ Դա ծանր հարված էր մասնավոր սեկտորին, որի ներկայացուցիչներն էին նաեւ հայերը։ Եգիպտահայության զգալի հատվածն արտագաղթեց Հյուսիսային Ամերիկա, Ավստրալիա։

Ներկայումս գաղութը կազմված է Կահիրեի եւ Ալեքսանդրիայի վիճակներից։ Դրանք ղեկավարվում են թեմական ժողովների կողմից։ Վերջիններիս կազմում ընտրվում են ավանդական կուսակցությունների ներկայացուցիչներ կամ համակիրներ։ Հոգեւորականությունը գաղթօջախում Էջմիածնական թեմին է պատկանում։ Հայության սեփականությունն են համարվում նվիրատվությունների ճանապարհով գոյացած զգալի կալվածքներ՝ Ալեքսանդրիայում Պողոս Յուսուֆյանի կողմից կտակված 45 հազ. քառ. մետր։ Այդ հողատարածքների վրա են կառուցված վարժարանները, եկեղեցիները, սրահները, կուսակցական ակումբներ։ Ընդհանրապես, հայերը բարվոք կենսամակարդակ ունեն։ Մանուկները, գրեթե առանց բացառությունների, հաճախում են ազգային դպրոց։

Ուծացում մինչ այժմ չնչին չափերով է եղել եւ ապագայում էլ այն եգիպտահայությանը չի սպառնում։ Սակայն ներհոսք դեպի գաղութ չկա, իսկ արտագաղթը շարունակվում է։

– Պրն. Ռասլան, Դուք Եգիպտոսում հայազգի բարեկամներ ունե՞ք։

– Այո, իհարկե. Եգիպտոսում հայերը մեծ հեղինակություն են վայելում, դա ձեւավորվել է դարերի ընթացքում։ Նրանք Եգիպտոս եկել են միջին դարերում եւ առանձնակի դեր են ունեցել երկրի կյանքում։ Գիտեք Նուբար Փաշային, նա Եգիպտոսի վարչապետն էր։ Բազմաթիվ այլ հայեր են եղել տնտեսական իշխանության ոլորտում։

Այժմ եգիպտահայ գաղութը (ճշգրիտ թվեր չկան) մոտ 10 հազար է։ Ունենք հայազգի կինոաստղեր, երգիչներ, որոնց մասին անգամ չենք էլ կռահում, թե հայեր են։ Բայց նրանցից ոմանց ես անձամբ ծանոթ եմ, եւ նրանք խոսում են մայրենի լեզվով։

Ընդհանրապես հայերը Եգիպտոսում նշանակալից տեղ ունեն, չնայած փոքրաթիվ են։ Եւ հազվադեպ կարելի է հանդիպել եգիպտացու, որը հիացմունքով չարտահայտվի նրանց մասին։ Կարծում եմ, դուք կարող եք հպարտանալ եգիպտահայ ձեր հայրենակիցներով։

– Իսկ Երեւանում բարեկամներ արդեն ձեռք բերե՞լ եք։

– Օհ, ինձ արդեն թվում է, բոլոր հայերն իմ բարեկամներն են։ Նրանք շատ ջերմ մարդիկ են եւ օտարներին սիրում են։ Առաջին օրը, երբ իմ հավատարմագիրն էի հանձնում արտգործնախարարությունում, մինչ այնտեղից կհեռանայի, արդեն ունեի բարեկամներ։

– Հաճելի է, որ Դուք բարեկամներ ունեք այստեղ եւ Եգիպտոսում։ Իսկ մեր երկրների միջեւ բարեկամության կամուրջներ ինչպե՞ս եք կառուցում։

– Անկեղծ ասած, ներկա աշխատապայմաններն ինձ կաշկանդում են։ Հյուրանոցը հարմարագույն վայր չէ լիարժեք գործունեություն ծավալելու համար։ Իհարկե, դա արդարացում չէ, որպեսզի իմ պարտականություններում թերանամ։ Ուղղակի հուսով եմ, մոտակա ժամանակներում կլուծվի դեսպանատան շենքի հարցը, աշխատակազմի մյուս անդամներն էլ կկարողանան Կահիրեից ժամանել, եւ մեր մտահղացումները կաշխատենք իրագործել։

Մի քանի օր առաջ հանդիպումներ ունեցա Ճարտարագիտական համալսարանում, Երեւանի պետական համալսարանում։ Ռեկտորները եւ այստեղ, եւ Եգիպտոսում պատրաստակամ են համագործակցել, կատարել ուսանողների, պրոֆեսորադասախոսական կազմի փոխանակություններ։ Մեր կողմից, որքան կարող ենք, կնպաստենք այդ կրթական կապերի ստեղծմանը, մշակույթի նախարարությունում համագործակցության ծրագրեր կան։

Ես գիտակցում եմ, որ երկկողմ հարաբերությունների համար առանձնակի պատասխանատվություն եմ կրում իբրեւ Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետության առաջին դեսպանը Երեւանում։ Այժմ դրվում է հիմքը մեր փոխհարաբերությունների, համագործակցության եւ բարեկամության։ Այն պետք է լինի ամուր, հաստատուն, որպեսզի ապագա իմ գործընկերները, որոնք ինձ կփոխարինեն այս պաշտոնում, դյուրությամբ կատարեն իրենց ծառայությունը։ Եւ ես չափազանց լավատես եմ երկկողմ հարաբերությունների հեռանկարի նկատմամբ։

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՖԻԱՆ ԸՆԴԼԱՅՆՈՒՄ Է ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՆԵՐԸ

Ռուս իրականության մեջ որպես առաջին դրամաշորթ նշվում է հայտնի գող Վանկա Կային, որն ըստ ժամանակակիցների գրավոր վկայությունների, 18-րդ դարում «հարկ» էր հավաքում մոսկովյան առեւտրականներից: Լեւ Շեյնինի «Քննիչի գրառումներ» գրքում բազմաթիվ վկայություններ կան այն մասին, որ 19-րդ դարի վերջին ու 20-րդ դարի սկզբին Մոսկվայի եւ Պետերբուրգի մանր ու միջին առեւտրականները հարկ են վճարել հեղինակավոր գողերին:

Խորհրդային տարիներին էլ այս առումով վիճակը բարվոք չէր: Նկատելի էր այնպիսի բնագավառների միջին կարգի ղեկավարները, ինչպիսիք էին առեւտուրը, քերեւ եւ սննդի արդյունաբերությունները, շատ լավ ծանոթ էին դրամաշորթության երեւույթին:

Վերջին շրջանում վիճակը կտրուկ փոխվեց: 80-ական թթ. կեսերից ԽՍՀՄ ամբողջ տարածքում սկսվում է հանցագործ սինդիկատների կայացման գործընթաց, որոնց ազդեցության տակ են ընկնում գործարար ամենաբազմազան բնագավառներ: Եւ դրամաշորթությունն ընդամենը 4-5 տարում, ստանալով «ռեկետ» հնչեղ անունը, դառնում է քրեական աշխարհի հիմնասյունը:

Ռուսական ռեկետն աչքի է ընկնում ապշեցուցիչ լկտիությամբ ու դաժանությամբ: Երբ արտասահմանյան հանցագործ խմբավորումները հսկում են հիմնականում առօրինի գործարարությունը, ապա նրանց ռուսական գործընկերները հարկեր են դնում նույնիսկ ամենաօրինական գործարարության վրա: Նրանք հաճախ իրենց զոհերին տանջանքների ու սպառնալիքի են ենթարկում, սպանում, երբ վերջիններս փորձում են դիմադրել:

Մոսկվայի քրեական հետախուզության տվյալներով, այսօր քաղաքում գործունեություն են ծավալում մոտ 3 հազար տարբեր կարգի հանցագործ խմբավորումներ, որոնք համարյա բոլորն էլ զբաղվում են դրամաշորթությամբ: Հարկերը հավաքվում են բոլորից, սկսած փողոցներում մրգավաճառների առաջիններից մինչեւ վերջացրած խոշոր գործարարներով: Գործարարության առաջին ծիլերի հետ դրամաշորթության գործունեության դաշտն անընդհատ ընդլայնվում է: Շորթման են ենթարկվում ոչ միայն հայրենական, այլեւ արեւմտյան այն գործարարները, որոնք փորձում են իրենց դրամը ներդնել Ռուսաստանում: Ռեկետիրները դրանց մասին տեղեկություններ ստանում են արտասահմանում գործող իրենց ընկերներից եւ նախօրոք պատրաստվում բանկային հյուրերին «ռուս պատշաճի» դիմավորելուն: Նույնիսկ Ամերիկայում բացված գործարարների համար ռուսական ռեկետը լուրջ հիմնախնդիր է: Մոսկվայի «Պանդա» չինական ռեստորանի տնօրեն, ամերիկացի Չարլի Մանդը արտասահմանցի լրագրողներին հայտնել է, որ ինքը ստիպված մուծում է հսկայական «պաշտպանության» գումար: Եղել են դեպքեր, երբ ռեկետիրների հետ «չվճարել» են Ռուսաստանում մարդասիրական օգնություն իրականացնող արտասահմանյան հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ:

Ըստ պաշտոնական վիճակագրության, վերջին 5 տարիներին դրամաշորթության դեպքերի թիվը Մոսկվայում աճել է 10 անգամ: Սակայն այս թիվը չի արտահայտում իրական պատկերը: Բանն այն է, որ տուժողների մեծ մասն ուղղակի այլեւս չի դիմում միլիցիայի օգնությանը: Խոշոր ֆիրմաները գերադասում են կամ ունենալ իրենց անձնական պահակախումբը, կամ էլ գտնվում են ամենաստոր կարգերի մեջ հանցագործ աշխարհի վերնախավի հետ, իսկ փոքրերը նախընտրում են կիսել եկամուտները, քան խռվել հանցագործ խմբերի հետ հակամարտության մեջ:

Ռեկետը միաժամանակ հանդես է գալիս նաեւ որպես կապող օղակ, գործիք, որի օգնությամբ կազմավորվում են հանցավոր խմբերը: Նրանց հսկողության տակ են գտնվում բոլոր նրանք, ովքեր զբաղված են առօրինի գործունեությամբ: Սրա ցայտուն օրինակը «Լիսար» տրոնկությունն է, որը մասնագիտացած է արտասահմանցիների սպասարկմամբ: Բնական է, որ տրոնիկների տարադրամային եկամուտներն ու նրանց գործունեության առօրինությունը չեն կարող անտարբեր թողնել դրամաշորթներին: Սկզբնական շրջանում նրանք ուղղակի խլում էին տրոնիկների եկամուտների մի մասը: Աստիճանաբար վերջիններս իրենք սկսեցին կիսել ստացած տարադրամը (յուրաքանչյուր հաճախորդի համար 50 դոլլար տրվում է որպես հարկ), դրա փոխարեն ստանալով անձնական պահպանում, մրցակիցներից պաշտպանության երաշխիքներ եւ այլն: Այս փոխհարաբերությունն ի վերջո ձեռնտու է երկու կողմին էլ: Կնքահայրերը սեր տրոնիկներին ուղարկում են արտասահման, հայտնի հանգստյան վայրեր, մի խոսքով, բարձրացնում են նրանց «աշխատանքի արդյունավետությունը», իսկ վերջում գանձում են «եկամտահարկը»:

Դրամաշորթների ակտիվ գործունեությունը նպաստում է հանցագործ ուժերի համախմբմանը ոչ միայն նախկին ԽՍՀՄ տարածքում, այլեւ արտասահմանում: (ԽՍՀՄ բոլոր ազգերի ու ազգությունների ներկայացուցիչներից կազմված հանցագործ խմբավորումների հզոր սինդիկատն ամբողջ աշխարհում հայտնի է «ռուսական մաֆիա» անվամբ): Արտասահմանում ռուսական մաֆիայի խոշորագույն կենտրոնի է վերածվում կուռս ու արդահով Գերմանիան: Այն այստեղ իրեն առավել ակտիվորեն է դրսեւորում այնպիսի բնագավառներում, ինչպիսիք են ավազակային հարձակումը, ռեկետը, «փողերի լվացումը», զենքի եւ մարդկանց առեւտուրը, ռադիոակտիվ նյութերի սպեկուլյացիան: Միայն Բեռլինում նրանք հսկում են կազինոների 85 տոկոսը եւ մանր, փողոցային առեւտրի կեսից ավելին, որոնք օգտագործվում են թմրադեղերի վաճառքից եւ կեղծ դրամանիշերի արդյունքում ստացված միջոցների «լվացման» համար:

Ռուսական մաֆիայի գործունեության համար միացյալ Գերմանիայում այսօր առկա են ամենաբարենպաստ պայմանները. նախկին ԽՍՀՄ-ից վտարանդիների մեծ ներհոսքը, իրադրության այսպիսի շրջադարձին անպատրաստ ոստիկանությունը, գերմանական օրենսդրությունը, արեւելյան սահմանների թափանցիկությունը, ինչպես նաեւ Ռուսաստանի զինված ուժերի արեւմտյան խմբավորման ներկայությունը: Որպես օրենք, հանցագործ խմբերը կազմավորվում են էթնիկական սկզբունքով: Ռուսական մաֆիա հասկացության մեջ են ընդգրկվում ԱՊՀ բոլոր երկրների ներկայացուցիչներից կազմված խմբավորումները, որոնք իրենց հերթին հիմնականում ազգային են. չեչենական, զուտ ռուսական, վրացական, հայկական, թաթարական եւ այլն: Սրանք միմյանց հետ սերտորեն համագործակցում են, չնայած երբեմն սրանց միջեւ ծագում են վեճեր ազդեցության ոլորտների ճեղման կապակցությամբ:

Յուրաքանչյուր ազգային մաֆիա Գերմանիայում ունի իր նախընտրած ոլորտը: Եթե բնակարանային գողությունները հարավսլավական մաֆիայի նախընտրությունն է, մեքենաների առեւանգումը՝ լեհերինը, իսկ մանր գողությունները ու խարդախությունները ռումինացիներինը, ապա ռուսական մաֆիան անհամեմատ ավելի լայն գործառնությունների ոլորտ է ստանձնել. հսկում է թմրադեղերի, զենքի եւ անտիկվարիատի առեւտուրը, զբաղվում ռեկետով (որպես զոհեր են օգտագործվում իրենց դաժանությամբ Եվրոպայում հայտնի չեչենական խմբերը): Վերջին շրջանում գերմանական ոստիկանությունը խիստ անհանգստացած է մինչ այժմ չլսված նոր տիպի հանցագործության՝ «միջուկային մաֆիայության» կապակցությամբ: Բալթիայի երկրներով եւ Լեհաստանով ԳԴՀ են տարվում ռադիոակտիվ նյութեր, հազվագյուտ մետաղներ՝ հիմնականում ուրան եւ ցեզիում: Այս տարի ԳԴՀ-ում ռադիոակտիվ նյութերի վաճառքի համար արդեն ձերբակալվել են ԱՊՀ երկրների 132 նախկին քաղաքացիներ: Նրանց վկայությամբ, Գերմանիայից «ապրանքն» ուղարկվում է երրորդ աշխարհի երկրներ՝ Լիբիա, Թունիս եւ այլն:

Ռուսական մաֆիայի ներսում տարբեր խմբավորումների միջեւ ժամանակ առ ժամանակ սրվում են հարաբերությունները ազդեցության ոլորտների համար: Հարաբերությունները պարզելու ընթացքում միայն Բեռլինում արդեն սպանվել են հանցագործ աշխարհի այնպիսի հեղինակություններ, ինչպիսիք են Գարրի Ձիբան, Նիկուլինը, Մերինաշվիլին, Լասկինը:

Վերջին երկու տարիների ընթացքում ԳԴՀ քաղաքացիություն են ստացել ռուսական 14 օրենքով գողեր: Նրանք բոլորն էլ այսօր ԳԴՀ-ում ունեն իրենց օրեցօր բարգավաճող ֆիրմաները, սերտ կապերի մեջ են աշխարհով մեկ սփռված իրենց հին ընկերների հետ, համագործակցում են հայրենիքում մնացած հանցագործ աշխարհի հեղինակությունների հետ: Մի քանի ամիս առաջ ԳԴՀ քաղաքացու անձնագիր ստացած օրենքով գողերից մեկը հայրենիքում 5 դատվածություն է ունեցել: Գերմանական ոստիկանությունը Ռուսաստանի անվտանգության նախարարության հետ փորձում է պարզել, թե ինչպես կարող էր նման բան պատահել:

Ռուսական մաֆիան միջազգային կարգավիճակ ստանալու ճանապարհին ամենեւին էլ չի բավարարվում Եվրոպայի տարածքով: Վերջերս ԱՄՆ-ում Հետախուզությունների ֆեդերալ բյուրոյի աշխատակիցները ձերբակալել են ռուս վտարանդիներից բաղկացած հանցագործ մի խումբ, որը սերտ իտալական մաֆիայի հետ համագործակցելով, ոչ միայն զբաղվում էր բենզինի առօրինի վաճառքով, այլեւ հարկեր էր գանձում հարեւան լցակայաններից: Նրանց կատարած «աշխատանքի» մասին կարելի է դատել դատախազի ներկայացրած մեղադրականից, որտեղ նշված էր ԱՄՆ քրեական օրենսգրքի 57 կետի խախտում, որոնցից յուրաքանչյուրի համար, առանձին վերցրած, ազատազրկում է նախատեսվում:

Պատրաստեց
ԳԵՎՈՐԳ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԸ

Բ. Քլինթոնը վճռական է, բայց ռիսկի չի դիմում

ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը CNN հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում մասնավորապես հայտարարեց. «Չեմ կարծում, թե մենք պետք է նախկին Հարավսլավիա ուղարկենք ամերիկացի զինծառայողների մեծ զորախումբ, քանի որ այն կարող է ներքաշվել քաղաքացիական պատերազմի մեջ: Մենք չենք ուզում, որ Միացյալ Նահանգները մասնակցի այդ հակամարտությանը, քանի դեռ կողմերը համաձայնության չեն հասել կարգավորման շուրջ»: Անդրադառնալով Իրանի նկատմամբ ԱՄՆ քաղաքականությանը, Քլինթոնը հայտարարեց, որ Վաշինգտոնը իր կարեւին է անում Թեհրանի դեմ միջազգային տնտեսական պատժամիջոցներ ձեռնարկելու համար: «Մենք մեր դաշնակիցներին եւ բարեկամներին մշտապես կոչ ենք անում չաջակցել այն կառավարություններին, այդ թվում նաեւ Իրանին, որոնք խրախուսում են ահաբեկչությունը: Մենք չպետք է Իրանին, Իրանին եւ ահաբեկչական մյուս պետություններին թույլ տանք աշխարհում հասնելու քաղաքական գերիշխանության եւ ահաբեկելու անմեղ մարդկանց», ընդգծեց նախագահը: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Եռյակի դաշինքի ստորագրումը սեպտեմբերին

Ուկրաինայի, Ռուսաստանի եւ Բելառուսի տնտեսական դաշինքի պայմանագրի ստորագրումը նախատեսված է սեպտեմբերի կեսերին: Այդ մասին չորեքշաբթի օրը Կիեւում լրագրողներին հայտարարեց Ուկրաինայի արտաքին տնտեսական գործունեության եւ ներդրումների գծով փոխվարչապետ Վալենտին Լանդիկը: Նրա խոսքերով, պայմանագրի շրջանակներում կստորագրվի տնտեսության բոլոր ոլորտներին, ներառյալ բանկային, արտաքին տնտեսական գործունեությանը եւ ներդրումներին առնչվող 35 համաձայնագիր: Վ. Լանդիկը նշեց, որ պայմանագիրը ենթադրում է երեք երկրների արդյունաբերության հետագա միավորում, հատկապես ընդգծելով ռազմարդյունաբերական համալիրի կապերի վերականգնման անհրաժեշտությունը: Փոխվարչապետի կարծիքով, այդ տնտեսական դաշինքը կարող է դառնալ արտաքին քաղաքականության մեջ ԱՄՆ-ի զսպման գործոն: Վ. Լանդիկը նշեց, որ ռազմարդյունաբերական համալիրում համատեղ ձեռնարկությունների ստեղծման միջոցով հնարավոր կլինի վերականգնել պաշտպանունակության արտադրությունը: ԻՖ

Օտարերկրացիները կկարողանան բացել ռուբլով հաշիվներ

Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի նախագահ Վիկտոր Գերաշչենկոն հուլիսի 16-ին ստորագրել է հրահանգ Ռուսաստանի առեւտրային բանկերում օտարերկրյա իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց (ոչ ռեզիդենտների) ռուբլով հաշիվների մասին: Այդ փաստաթուղթը մասնավորապես կանոնակարգում է ոչ ռեզիդենտների մուտքը Ռուսաստանի ներքին վալյուտային շուկա, ինչը նախատեսված էր 1993 թ. մայիսին միջազգային վալյուտային հիմնադրամի պահանջով տնտեսական քաղաքականության վերաբերյալ Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի եւ կառավարության արած համատեղ հայտարարությամբ: ԻՖ

Սեւաստոպոլի ֆինանսավորումը մերժված է

Ռուսաստանի Գերագույն խորհուրդը մերժել է հանրապետական բյուջեից 1 միլրդ ռուբլի Սեւաստոպոլին տրամադրելու առաջարկը: Խորհրդարանական ընդդիմության ղեկավար Սերգեյ Բաբուրինի կողմից կատարված այդ առաջարկը երկու անգամ դրվել է քննարկման: Նշված որոշումն ընդունվել է հանրապետության բյուջեի մանրամասն քննարկումներից հետո: Փոխարենը Ռուսաստանի բյուջեում նախատեսված է սեւծովյան նավատորմի ֆինանսավորումը 78 միլրդ սահմաններում:

ՍԵՎԱԼ-ՌԻԱ

Սերբական Կրայինան ունի ինքնորոշման իրավունք

Սերբական Կրայինան ունի ինքնորոշվելու եւ սերբական պետության հետ վերամիավորվելու անկապտելի իրավունք, քանի որ Հարավսլավիան բռնի ուժով փլուզվեց խորվաթ եւ սլովեն անջատականների ՄԱԿ-ի թողտվությամբ: Այս մասին ասվում է ՄԱԿ-ում Հարավսլավիայի մշտական ներկայացուցչության գործերի ժամանակավոր հավատարմատարի նամակում, որը որպես անվտանգության խորհրդի փաստաթուղթ տարածվել է ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում:

«Նախկին ՀՍՖՀ-ում ճգնաժամի ու պատերազմի գլխավոր պատճառը ռազմական ուժով Սլովենիայի եւ Խորվաթիայի նախկին հարավսլավական հանրապետությունների անօրինական անջատումն է Հարավսլավիայից», նշվում է փաստաթղթում, գտնելով, մի շարք արեւմտյան միջազգային գործոնների ճնշմամբ համաշխարհային ընկերակցությունը հավանություն տվեց եւ օրինականացրեց այդ անօրինական խայտառակված հանրապետությունների իր կանխահաս ճանաչմամբ: Նախկին Հարավսլավիայի կազմից բռնությամբ անջատվելը ոչ միայն ինքնիշխան ՀՍՖՀ սահմանադրության, այլեւ միջազգային իրավունքի հիմնական սկզբունքների ու նորմաների աղաղակող խախտում էր, ներառյալ ՄԱԿ-ի կանոնադրությունը եւ միջազգային սահմանների անձեռնմխելիությունը վերաբերող ԵԱՀԽ դրույթները»:

Նշվում է, որ այդ գործողությունների հետեւանքներն առավել մեծ չափով անդրադարձել են Կրայինայի սերբ բնակչության վրա, «որը Հարավսլավիայի բռնի փլուզումից եւ Խորվաթիայի Հանրապետության ստեղծումից հետո բռնությամբ անջատվեց իր հայրենիքից եւ ազգից վերածվեց ազգային փոքրամասնության»: «Սերբ ժողովուրդը միակն էր, որ զրկվեց ինքնորոշման իրավունքից, եւ հենց այդ պատճառով ժողովրդին երկրորդ կարգի քաղաքացիների կարգավիճակ պարտադրվեց դաշնության կազմից դուրս եկած հանրապետություններում: Այդ վիճակը չընդունելը իրավունքը բոլոր ժողովուրդների, այդ թվում սերբ ժողովրդի բնական եւ միջազգայնորեն ճանաչված իրավունքն է: Կրայինայի սերբ բնակչությունն այդ վիճակին իր անհամաձայնությունը միանշանակ կերպով հայտնեց հանրաքվեի ժամանակ, երբ դրա մասնակիցները գրեթե 100 տոկոսով արտահայտվեցին ընդհանուր պետությունից բռնի անջատման դեմ», ընդգծեց Հարավսլավիայի ներկայացուցիչը:

Նշվում է, որ «էթնիկական զտման» հետեւանքով 300 հազար սերբեր արտաքսվեցին Խորվաթիայից, այդ թվում 61 հազարը սերբական Կրայինայից: Խորվաթները ավերեցին ու այրեցին 385 ուղղափառ եկեղեցի ու տաճար:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Վորկուտայի հանքափորները սպառնում են

Հուլիսի 21-ի գրո ժամից դադարեցված է «Վորկուտաուգոլ» միավորման ձեռնարկություններից ածխի առաքումը այն սպառողներին, որոնք չեն վճարում դրա դիմաց: Վորկուտայի բոլոր հանքերն առայժմ գործում են կանոնավոր ռեժիմով, արդյունահանված վառելիքի մի մասն ուղարկելով պահեստներ: Այդ ծայրահեղ պատժամիջոցը կիրառվել է այնպիսի խոշոր սպառողների նկատմամբ, ինչպիսիք են Չերեպովեցի եւ Նովոլիպեցկի մետալուրգիական կոմբինատները, Մոսկվայի կոքսաքիմիական գործարանը եւ այլն:

Ինչպես հայտնեց միավորման տնօրենների խորհրդի նախագահ Ա. Սեդովը, հանքափորները սպառողներին առաջարկել են երեք պայման. սեղմ ժամկետներում մարել պարտքը, անցնել վառելիքի դիմաց կանխավճարման, համաձայնել Վորկուտայի ածխի նոր գներին:

Հուլիսի 27-ին նախատեսված է միավորման աշխատավորական կոլեկտիվների ընդհանուր խորհրդաժողով: Վորկուտայի բանվորական շարժման ղեկավարները հայտնեցին, որ հուլիսի 21-ին սկսվել է Պեչորայի ածխավազանի հանքափորների Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինին ուղղված բաց նամակի նախապատրաստումը: Հանքափորները ենթադրում են դրանով Ռուսաստանի նախագահից պահանջել արտակարգ միջոցներ ձեռնարկել ածխարդյունաբերությունը ճգնաժամից դուրս բերելու, ճյուղի աշխատողներին սոցիալապես պաշտպանելու տնտեսական իրավիճակը կայունացնելու, ի շահ աշխատավորների բանկերում եւ սեփականաշնորհում իրականացնելու, երկրի մյուս սուր խնդիրները լուծելու համար: Հակառակ դեպքում, բանվորական շարժման ղեկավարների ոգևորման համաձայն, Վորկուտայի հանքափորները մտադիր են իրենց իրավունքը վերապահել դիմելու վճռական գործողությունների, պահանջելով ոչ միայն տնտեսական, այլեւ քաղաքական բնույթի փոփոխություններ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

digitised by A.R.A.R.@

Դիտորդները կասկած են հայտնում

Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն եւ Ռուսաստանի նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Բորիս Պաստուխովը չորեքշաբթի երեկոյան Թբիլիսում համաձայնեցրել են Աբխազական հակամարտության կարգավորման պայմանագրի նախագիծը, հաղորդել է ԻՏԻՆ Վրաստանի նախագահի քարտուղար Ռեւազ Էգաձեն: Ըստ նրա, աբխազական կողմը չի մասնակցել բանակցություններին: Պայմանագրի նախագծի մեջ, որը ներկայացվում էր մինչ այդ Գուդաուտայում, փոփոխություններ են մտցվել, որոնց մասին Էգաձեն չի հաղորդել: Մինչդեռ, լավատեղյակ աղբյուրների տվյալներով, Աբխազիայից վրացական բանակի դուրս բերման մասին կետը փոխարինվել է հակամարտության գոտու փուլ առ փուլ ապառազմականացման մասին կետով: Դիտորդները կասկած են հայտնում, որ Գուդաուտան համաձայն կլինի այդպիսի փոխարինմանը: Աբխազիայի ղեկավար Արձինբան մինչ այդ ԻՏԱՐ-ին տված հարցազրույցում մերժել է ապառազմականացման գաղափարը: Արձինբան համառում է, որ խաղաղ կարգավորման հիմնական պայմանը Աբխազիայից վրացական զորքի դուրս բերումն է: Էգաձեն հայտնել է, որ համաձայնագրի նախագիծը պետք է արժանանա Սուխումում Աբխազական կառավարության եւ Վրաստանի պաշտպանության նախարարության համաձայնությանը: Այնուհետեւ, համաձայնությունն ստանալուց հետո, այն կներկայացվի Վրաստանի խորհրդարանի արտահերթ նստաշրջանի քննարկմանը: ԻՏ

Եռյակ դաշինքը հակասական է

«Ուկրաինայի, Ռուսաստանի եւ Բելառուսի տնտեսական դաշինքի պայմանագրի նախագիծը հակասական փաստաթուղթ է, եւ չեմ կարող համաձայնվել դրա դրույթներից շատերին», չորեքշաբթի երեկոյան Կիեւում լրագրողներին հայտարարեց Ուկրաինայի փոխվարչապետ Վիկտոր Պինզենիկը: «Այն տպավորությունն է ստեղծվում, թե փաստաթուղթը պատրաստվել է ռուբլու գոտու երկրների համար եւ ԽՍՀՄ վերստեղծման պայմանագրի երանգ ունի», ասաց նա: Պինզենիկն արտահայտվեց կտրուկ կարբովանեցի լրիվ փոխարկելիության անցնելու օգտին եւ ասաց, որ ներկա պայմաններում գրիվնա մտցնելը ոչինչ չի տա, բացի հոգեբանական առավելությունից: Ուկրաինայում բարեփոխումների դանդաղ ընթացքը Վ. Պինզենիկը բացատրեց իշխանության ճգնաժամով: Նրա կարծիքով, գրիվնայի կայունության համար «հարկավոր է անցկացնել կայունացման համապատասխան մակրոտնտեսական միջոցառումներ»: ԻՏ

Կքննարկեն նավթի համաշխարհային շուկաների վիճակը

Նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության ղեկավարությունը կոչ է արել մինչեւ հուլիսի վերջը անցկացնել այդ միջազգային կարտելի մասնակիցների արտակարգ խորհրդակցություն: Ստացված հաղորդումների համաձայն, նրանք պետք է որոշակի միջոցներ ձեռնարկեն «սեւ ոսկու» գների հետագա անկումը կանխելու եւ նավթի համաշխարհային շուկաներում վիճակը կայունացնելու նպատակով: Երկուշաբթի օրը Լոնդոնում Հյուսիսային ծովի «Բրենտ» տեսակի նավթի գինը կտրուկ իջավ եւ կազմեց մեկ բարելի դիմաց 16 դոլլարից պակաս: Դա դրա ամենացածր արժեքն է վերջին երեք տարում: Փորձագետների կարծիքով, գների անկումը կապված է այն հաղորդումների հետ, որ կարող է մոտակայում վերացվել իրաքյան նավթի արտահանման միջազգային արգելքը: ՕՊԵԿ-ում նման որոշման ընդունման դեպքում Իրաքի հնարավորություն կստանա առանց այդ էլ գերհագեցած համաշխարհային շուկաներ արտահանել օրական եւս 500 հազար բարել «սեւ ոսկի»: Կազմակերպությունն իր մասնակիցների կողմից նավթի արտահանման մակարդակը կարգավորում է արդյունահանման համապատասխան քվոտաներ սահմանելու միջոցով: Սակայն դրանք հաճախ չեն կատարվում, ինչը հանգեցնում է շուկայի գերհագեցմանը.

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Մշակոյթ

Երեւան-Հալէպ թատերական կապ

Շվարցի «Չինէ թագուհու» վերջին փորձերն են: «Ադամեան» թատերախումբը յարատեւ աշխատանքի մէջ է: Հալէպահայը խանդավառ հանդիսատես է ու բեմադրիչ Լենա Ասոյեանի ամբողջացնող վրձնահարուածներն է սպասում...

Սրահում նոր դէմքեր են երեւում, անշուշտ խաղը չի ընդհատւում, բայց ցուցը ալիքւում է ու յորդ հասցնում բոլորին: Երեւանից ժամանել Կոլյա Ծատուրեանն է հասել սփիւռք՝ Ալիսայի հետ միասին: Հալէպում երկար էին սպասել Ծատուրեանին ու փոքրիկ դադարը առիթ տուեց, որ դերասանները մի պահ կտրուեն «Չինէ թագուհուց» ու հարցական-քննական հայեացքներով բոլորին հեռուի ցաւը:

Նոր անձնակազմ ու նոր ոճեր, երկու կողմերն էլ անծանօթ են իրար ու երկու կողմերն էլ խորքի «հոտում», ստուգում են իրար. տեսնես կը կրնա՞ն, մի բան կը սատցի՞...

Շատ ժամանակ պէտք չեղաւ՝ վերացնելու համար հարցման բոլոր նշանները: Ադամեանցիների համար Ծատուրեանը եղաւ մի դպրոց, որին հետեւում էին հաւատքով ու անսրտնեղ: Անսրտնեղ, քանի որ բոլորովին գիտէին չէր տարբեր մասնագիտութիւնների տէր մարդկանց համար, ամբողջ օրուայ հեւքոտ աշխատանքից յետոյ գալ թատրոն ու այնտեղ էլ սրտանց ձգտել աշխատել վեց-եօթ ժամ: Ծատուրեանը համակ զարմանք էր դարձել ի տես մի բուռ այս մարդկանց մեծ սիրոյն ու նուիրումին:

Ընտրուած գործը ժիւլ Ռոմէնի «Քնքոյշ սկսնակից իջած մարդը» կատակերգութիւնն էր, ու հալէպահայութեան համար վերածնուեց ամբողջութեամբ ու վերնագրուեց «Լուսինէն իջած մարդը»:

Ներկայացման մէջ ընդգրկուել էին տասնեակ դերասան-դերասանուհիներ, աշխատանքի նոր ձեւը գրաւել էր բոլորին: Պատկեր առ պատկեր հիւսւում էր կատակերգութիւնը, հիւսւում էր հումորի, բախումի ու ծատուրեանական ոճի աճող պէլերով եւ... ստեղծւում էր:

Անձնաւորուած դերասանը (անձնաւորուածը նաեւ առօրեայում) թուում էր Սերոբ Երէցեան-Աէնն էր: Աէնը՝ որ բոլ սիրտի, իր բնական յարկից հանգիստ ու խաղաղութիւն է փնտրում: Ռոլանոսների իր ճանապարհին շատ յարկերի տակ եղաւ Աէն-Երէցեանն ու իրաւունքը յարկի տակ գտաւ յղկուած խնդիրներ ու մարդկային վիրաւոր հոգիներ: Աէնը դժգոհ է իր բնակարանում տիրող անկանոնութիւնից, դժգոհ է Յակոբ Միխայէլեան-Սուրօն, որ կնոջ հարուածներին «տոկալու» համար ամէն ինչ խմում է օղու մէջ...

– Այ ես քու հոր տասծուն մասաղ... ալ ինչի՞ն վախենամ... երկրաշարժ տեսանք, շրջափակում տեսանք, սով ու զրկանք տեսանք... խմէ, որ սիրտդ չմարի: Խմելէն մի վախենար...

Պինեսի երկրորդ պատկերի սարսափն հանդիսատես արդէն իր հերոսների հետ է ու ծափահարում է կնոջ դժուարութիւններին խառնէ, Հայաստանի կռիւք տառեղ Աէն-Սուրօ զոյգին, որ ինքնամոռաց մի պահ իրականութիւնից անջատուած, համայնքի ու տղամարդուկ... պարում է...

Յաջորդ պատկերի հերոսները այր ու կին՝ երիտասարդ դաշնակահարներ են: Առնետատքը նորակազմ այս ընտանիքը, որ ճաղել է նաեւ սիրոյ իր դոյսերը (օտարազգի լուսեղ ժամկիկը) ումի իր դժբախտութիւնները ու երգերը, իսկ դրանք յաղթահարելու զէնքն ու միջոցը սէրն է ու զուարթութեան ոգին: Աէնը հիացած է այս բնակարանով եւ դէմքն ու ամբողջ էութիւնը խանդաղատանք են արտայայտում: Այս պատկերում (եւ ոչ միայն այս) Աէն-Երէցեանը տոգորում է իր հաճոյքը՝ արհեստավարժ դերասանին յատուկ դիմախաղով:

Կատակերգութիւնը շարունակում է հիասթափ ու մէկ առ մէկ հանդիսատեսի համար բացում են մարդկային տեսակի ու բնաւորութեան շատ ծալքեր: Միայնակ, իր թարմութիւնն ու կանացի հրապոյրը կորցրած օրիորդ (Հուրի Պասմաճեան), որի զէնքը լոյսն է, իսկ երազը՝ ամուսին, ամենդակյան հիմքով ընտանիք ունենալը: Խանդոտ ամուսին (Յակոբ Մուրադեան), ձախորդ գործակցութիւնից չկոտրուած կին (Սօսէ Պչաքճեան): Երիտասարդ, հանրահայտ ընտանիք, որ իր մանկածի յարգը չգիտի ու՝

– Պիտի երթամ հոն, ուր չկայ զարկերի ցնցող ձեռքը, ուրկէ համար իրաւունք կունդող կը ստեղծեն մարդ կոչուող միարանքի էակները...

Սա Ռուբէն-Գէորգ Աւետեանն է, որ Յասմիկ-Կարինէ Սամուէլեանի հետ «Ադամեանի» ընտանիքի եւ փայլփլուն դերերն են:

Կեանքի վերջին հանգրուանին հասած ծեր մարդ, որ իր կատարելութեամբ օրինակ կարող է ծառայել որեւէ երիտասարդ զոյգի, բայց որ սատարում է իր զաւակների կարօտով, զաւակներ, որ կտրել անցել են օվկիանոսն ու օտար հողին են ծաղկեցնում...

– Ինչո՞ւ դուք ալ չէք երթար, հարց է տալիս Աէնը:

– Հայրը արդէն հարց է, տղա՛ս, պատասխանում է Սերոբ-Դանիէլ Գէորգեանցեանը, որոնց խորը թաքնուած լալու արտասուքը հոգին մէջ, այդպէս դժուար կ՚ըլլայ արմատախիլ ըլլալը: Մենք հոս ծնած ենք, հոս ալ պիտի մեռնինք...

Այժմէական, ցաւոտ խնդիր, որ կոտտացող վէրք է եւ սփիւռքի որբ հատուածների եւ Հայաստանի համար եւ որը չէր կարող տեղ չգտնել Ծատուրեանի բեմադրութեան մէջ:

Կատակերգութիւն է ու կատակերգութեան պայմանը՝ գործը սատարելու հասցնել զուարթ ու լաւատեսական ակորդներով:

Մէկ ու կէս ամսուայ խիտ սեղմ ժամանակամիջոցում Կոլյա Ծատուրեանը իրեն յատուկ անծանօթ միջավայրում ու յատուկ անծանօթ ուժերով կարողացաւ իրականացնել մի բեմադրութիւն, որը հալէպահայ հանդիսատեսի վկայութեամբ աննախադէպ էր:

Հաւանաբար առաջին անգամ էր, որ ադամեանականներին յաջողուեց խմբային ներդաշնակ խաղարկութիւն ներկայացնել, իսկ դա արդէն Ծատուրեան-«Ադամեան» համատեղ աշխատանքի նուաճումն էր:

Նուաճում էր եւ այն, որ կայացաւ մի վերջին, չնախատեսուած ելոյթ եւս, որի համար տոմսերը չվաճառուեցին ըստ Հալէպի ընկալեալ սովորութեան (այսինքն ծրագրերում տպագրուած տոմսերը չհասցուեցին մինչեւ մարդկանց տուն կամ գործատեղի), այլ մարդիկ իրենք փութացին թատրոն եւ սպառուած տոմսերի քանակը այդ օր հասել էր 560-ի, իսկ այս երեւոյթը յոյժ հազուագիւտ էր յաջողութեան:

Բարի երթ իրեն եւ աշխոյժ ստեղծագործական կեանքի բարի մաղթանքներ Երեւանի եւ Հալէպի մէջ:

ԱՆԻ ԹՈՐԱՆԵԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԱՅՆՈՒԱՄԵՆԱՅՆԻՎ ԱՄԵՆԱՇԱՏ ՄԵՂՔԸ ՄԵՐՆ Է

Նորից ՈՒԵՖԱ-ի որոշման մասին

Ֆուտբոլի եվրոպական ասոցիացիայի անարդարացի որոշումն ինչքան էլ դժգոհության ալիք է առաջացրել, թե հայրենիքում եւ թե սփյուռքում, գնալով պարզվում է, որ այնուամենայնիվ, մեր թիմերի այսպես ասած «խաղից դուրս մնալու» համար մեղքի առավել բաժինը մեզ է պատկանում:

Ինչպես ժնեւից հաղորդում է Թեհրանի մշակութային միության ժնեւի պատասխանատուներից, Շվեյցարիայում «Ազգ» թերթի հովանավոր Յակոբ Ավագյանը, Շվեյցարիայի հայկական համայնքում մեծ տարակուսանք է առաջացրել այն հանգամանքը, որ եվրոպական ակումբային թիմերի մրցաշարերի վիճակահանությանը, որը հուլիսի 14-ին տեղի ունեցավ ժնեւում, Հայաստանից ոչ ոք չկար, այն դեպքում, որ չնայած նախնական որոշ կազրկմանը, ժնեւ էին ժամանել ոչ միայն Վրաստանի ներկայացուցիչները, հանձինս Վրաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ, հանրահայտ մարզիչ Նոդար Ախալկացիի եւ Վրաստանի ազգային հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ալեքսանդր Չիվաձեի, այլեւ Ադրբեջանի պատվիրակությունը:

– Մենք, ճշմարիտն ասած, վատ էինք զգում, որ նույնիսկ ազերիները, որոնք դեռ ՈՒԵՖԱ-ի լիարժեք անդամ չեն, մի քանի մակարդակով մարդկանց էին գործուղել ժնեւ, իսկ Հայաստանից որեւէ ներկայացուցիչ չկար: Շվեյցարիայի հայկական համայնքը պատրաստ էր օգնել մեր հայրենիքին, սակայն առանց ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի կամ որեւէ կազմակերպության պաշտոնական ներկայացուցչի մենք զրկված էինք նման հնարավորությունից, ասաց պարոն Ավագյանը:

Ի դեպ, Յակոբ Ավագյանի ակտիվ միջամտությամբ անցյալ տարվա հունվարին «Արարատը» ժնեւում մասնակցեց «Սեւվեթ» թիմի կողմից կազմակերպված միջազգային հեղինակավոր մրցաշարին: Դրանից հետո կողմերի համաձայնությամբ Յակոբ Ավագյանը դարձավ երեւանի «Արարատի» ներկայացուցիչը Շվեյցարիայում:

Այո, ինչքան էլ դժգոհ լինենք ՈՒԵՖԱ-ի այդպիսի որոշումից, պետք է խոստովանենք, որ մենք էլ մեղքի մեր բաժինն ունենք: ■

Ոչ մի քաղաքականություն, միայն սպորտ

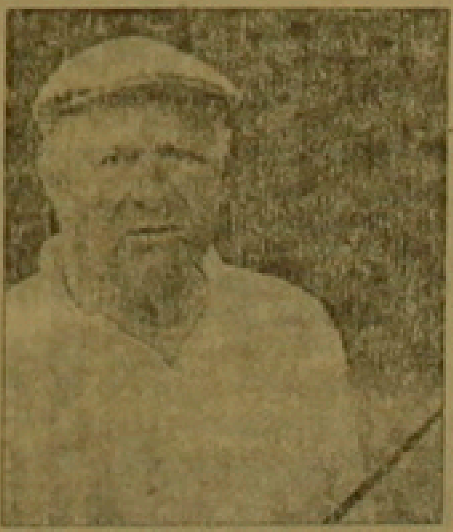

40 տարի ղեկավարելով իր հայտնագործած եւ հիմնադրած գրիչների աշխարհահռչակ BIC ընկերությունը, ֆրանսիացի Մարսել Բիկը իր հիմնարկի տնօրինությունը հանձնում է իր որդուն Բրյունո Բիկին: 78 ամյա Մարսել Բիկը, որ Ֆրանսիայի 4-րդ մեծահարուստն է, այսուհետ պետք է զբաղվի միայն գոլֆ խաղով, որն իր ամենասիրած մարզաձեւն է: Շատ զարմանալի եւ լրագրողներից միշտ հեռու այս բացառիկ անձը հեռու էր մնում նաեւ քաղաքականությունից ասելով, որ «Կառավարության ամենամեծ ծառայությունն այն է, որ ժողովուրդը կարողանա ապրել առանց իրեն»: Այս հակակառավարական դիրքի հետեւանքով BIC ընկերությունը երբեք Գլիշի իր հաստատության դռները չբացեց Ֆրանսիայի նախագահների այցելությունների համար:

1953 թ. հայտնագործված գնդիկավոր շատ պարզ գրիչը, որի բարեհաջողության մեջ երեւում է բանաձեւի պարզությունը, իսկական հեղաշրջում էր, առավել եւս, որ ինքնարժեքը բավականին ցածր էր:

Լինելով անչափ էժան (մեկ ֆրանկից էլ պակաս), առ այսօր աշխարհի տարբեր ծայրերում վաճառվել է BIC տիպի 14 միլիարդից ավելի գրիչ: Միայն անցյալ տարի BIC ընկերությունը 5 միլիարդ 898 միլիոն ֆրանկի արտադրանք սպեց եւ 374 միլիոն ֆրանկի շահույթ ունեցավ:

Մարսել Բիկին է պատկանում նաեւ «GUY LAROCHE» հագուստեղենի հանրահայտ ընկերությունը, որը չնայած աշխատում է տարեկան 125 միլիոն ֆրանկի վնասով, սակայն պետք է հզորանա: Դա շատ է մտահոգում ոչ միայն տիրոջը, այլեւ նրա 8 զավակներին, որոնք ստանձնեցին ֆիրմայի ղեկը:

ԳՐԻԳՈՐ ԱՍԻՐՅԱՆ
Ֆրանսիա, Վալանս

«Կարդիֆ Սիթին» հանձնվեց երեխաներին

Երկու տարուց ի վեր Ուելսի «Կարդիֆ Սիթի» ակումբի սեփականատեր, միլիոնատեր Ռիկ Ռայթը օրերս թիմը հանձնեց 8.300 մանուկ եւ դեռահաս ֆուտբոլասերների: Երկու տարի առաջ Ռայթն ակումբը փրկել էր սնանկացումից: Վերջերս նա անհաջող կերպով փորձել էր «Կարդիֆ Սիթի» բաժնետոմսերի 85 տոկոսը վաճառել Ուելսի գավառականին: Գործարքի ձախողումից հետո Ռայթը որոշեց դրանք հանձնել 14 ամսականից մինչեւ 14 տարեկան ֆուտբոլասերներին: Դեռահաս սեփականատերերի անունից ակումբը ղեկավարելու է 10 տնօրեններից բաղկացած բյուրոն:

«Լիդսը» եւ «Մանչեսթրը» կպատժվե՞ն արդյոք

Անգլիայի վերջին երկու չեմպիոնները «Լիդս» եւ «Մանչեսթր Յունայթեդ» ֆուտբոլային ակումբները երկրում հայտնվել են վիճաբանությունների կենտրոնում: Բանն այն է, որ այդ երկու թիմերը մերժել են իրենց 9 խաղացողների տրամադրել Անգլիայի մինչեւ 18 տարեկանների հավաքականին: Թիմերի մերժումը զայրացրել է Անգլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիային, որը մտադիր է պատժամիջոցներ ձեռնարկել երկու ակումբների նկատմամբ:

Բրազիլիան կազմուպատրաստ է

Բրազիլիայի հավաքականը լրջորեն է պատրաստվում աշխարհի առաջնությանը: Օրերս հավաքականի մարզիչ Կառլոս Ալբերտո Պարեյրան ընտրեց թիմի նախնական կազմը, որ բաղկացած է 22 ֆուտբոլիստներից: Հավաքականի 14 ֆուտբոլիստներ ներկայումս խաղում են արտասահմանյան ակումբներում: Հավաքականում ընդգրկված են միջմայրցամաքային գավաթակիր «Սան Պաուլո» թիմի 6 խաղացողներ, իսկ 3 ֆուտբոլիստներ՝ Ռայը, Ռիկարդոն եւ Վալդոն ընտրված են «Պարի Սեն Ժերմեն» ակումբից: Դատելով հավաքականի նախնական կազմից, ստեղծված է ուժեղ եւ խոստումնալից թիմ: Հավաքականում ընդգրկված են դարպասապահներ Տաֆարելը («Պարմա»), Զետին («Սան Պաուլո»), պաշտպաններ Կաֆուն («Սան Պաուլո»), Ժորժինյոն («Բավարիա»), Արաուժոն («Վալենսիա», Իսպանիա), Բրանկոն («Ջենոա»), Ռիկարդոն («Պարի Սեն Ժերմեն»), Ռիկարդո Ռոշան («Ռեալ», Մադրիդ), Սոզան («Բենֆիկա»), Վալբերը («Սան Պաուլո»), կիսապաշտպաններ Ռոնալդան («Պալմեյրաս»), Մաուրո Սիլվան («Լա Կորունյա», Իսպանիա), Լուիս Էնրիկեն («Մոնակո»), Ռայը («Պարի Սեն Ժերմեն»), Վալդոն («Պարի Սեն Ժերմեն»), Զինյոն («Պալմեյրաս»), հարձակվողներ Պալինյան, Մյուլլերը, Էլիվելտոն («Սան Պաուլո»), Բեբետոն («Լա Կորունյա»), Էդմունդոն («Պալմեյրաս»), Կարեկան («Կաշիվա», Ճապոնիա):

ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇԵԱՆ

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԷՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ISKOUHI LTD

Հեռ. 23.38.21

ԻՍԿՈՒՀԻ ընկերությունը առաջարկում է տուրիստական ուղեւորություններ:

Երեւան-Մոսկվա-Հունաստան,
Երեւան-Բուլղարիա (Պլովդիվ, 28.07), տոմսերը վաճառվում են,
Երեւան-Կալինինգրադ-Լեհաստան (4-7 օր),
Երեւան-Իրան (Թեհրան, Երեւան-Քիշ (ուղղաթիռ),
Երեւան-Լեհաստան-Գերմանիա (մեքենաներ գնելու համար):

Կազմակերպվում են նաեւ անհատական ուղերթներ
Լեհաստան, Ռումինիա, Չեխիա, Սլովակիա, Բուլղարիա, Հունգարիա:

Կազմակերպվում է նաեւ «Ի. Ֆրանկով» ջերմանավով ուղերթ
Բարսելոն, Ջենովա, Մալթա, Պիրեյ, Ստամբուլ, Ալեքսանդրիա, Լաթաքիա, Լառնակա նավահանգիստներով:

Պացոմիս ինստիտուտում (մեկ օրվա արժեքը 19 հազար ռուբլի),
Սոչիի առողջարաններում, (արժեքը 10-15 հազար ռուբլի):

ՇՏԱՊԵՑԵՔ ՕԳՏՎԵԼՈՒ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ. ԱՅՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒՄ Է ՁԵՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ:

PUBLISET

ՎԱՐՁՈՎ ԲՆԱԿԱՐԱՆ ՔԱՂԱՔԻ ԿԵՆՏՐՈՆՈՒՄ

Առաջարկվում է երեք սենյականոց կահավորված բարեկարգ բնակարան բոլոր հարմարություններով, ընդարձակ խոհանոց, բուխարի, Նալբանդյան փողոցի վրա:

ՎԱՐՁԸ ՏԱՐԱԴՐԱՄՈՎ

52-24-17

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

«Հայկական ծրագրեր» ընկերությունն առաջարկում է լավագույն հաշվապահական ծրագրերը ԱՊՀ երկրներում:

Հեռախոսներ
252463, 254758, 584545

Ջերմային հրթիռ վրացական մարդատար ինքնաթիռի դեմ

Հուլիսի 21-ին Թբիլիսի-Սուխումի ուղերթի ՏՈՒ-134 մարդատար ինքնաթիռը վայրէջքից առաջ հարձակման ենթարկվեց ծովի կողմից: Ռուսաստանի ՆԳՆ մամուլի կենտրոնում Սնարքի թղթակցին տեղեկացրին, որ Աբխազիայի մայրաքաղաքին մոտենալու պահին ինքնաթիռը ռազմանավից հրթիռակոծվել է ջերմային հրթիռով, որի հետեւանքով շարքից դուրս է եկել շարժիչներից մեկը: Միայն անձնակազմի պրոֆեսիոնալ վարպետության շնորհիվ է հաջողվել խուսափել վթարից եւ վնասված օդանավը բարեհաջող իջեցնել: Սնարքի թղթակցի հետ զրուցելիս, Վրաստանի ՆԳՆ փորձագետներից մեկն այն միտքը հայտնեց, թե ռազմանավը պատկանում է Ռուսաստանի ռազմածովային ուժերին, նշելով, որ Աբխազիան ռազմածովային ուժեր չունի:

Սնարք

Քուվեյթը Բելառուսին կտա արտոնյալ վարկեր

Քուվեյթը մտադիր է Բելառուսին արտոնյալ վարկեր հատկացնել նավթի գնման համար: Դրանք անհամեմատ ավելի ձեռնտու կլինեն այն վարկերից, որ հատկացնում է վերակառուցման ու զարգացման միջազգային բանկը: Այդ մասին Մինսկում հայտարարեց Ավստրիայում Քուվեյթի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Ֆեյսալ ալ Գեյսը: Ու թեեւ խոսքը Բելառուսի ու Քուվեյթի երկկողմ հարաբերությունների մասին էր, քուվեյթցի դիվանագետի Բելառուս կատարած այցը ուրիշ նպատակ ուներ: Դեսպանը Բելառուս էր ժամանել որպես բանագնաց, նա հանրապետության արտաքին դիվանագիտական գերատեսչության ղեկավար Պյոտր Կրավչենկոյին Քուվեյթի պետության արտգործնախարարի ուղերձը ներկայացրեց Քուվեյթի եւ Իրաքի սահմանազծման ՄԱԿ-ի հատուկ հանձնախմբի աշխատանքի ավարտման վերաբերյալ: Սակայն, նկատի ունենալով Իրաքի դիրքորոշումը հաստատված սահմանների եւ առհասարակ Քուվեյթի նկատմամբ, 20 բանագնացներ, այդ թվում նաեւ Ֆեյսալ ալ Գեյսը, մտադիր են այցելել բոլոր բարեկամական երկրները եւ դրանց արտաքին խաղաղապահ գերատեսչությունների ղեկավարների համանման ուղերձներ հանձնել, խնդրելով պաշտպանել ՄԱԿ-ի հանձնախմբի որոշումը: Մինսկից Ֆեյսալ ալ Գեյսը կթռչի Երեւան, իսկ այնուհետեւ կայցելի Կիեւ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

NICA INVESTMENT COMPANY

ՆԻԿԱ Ինվեստիցիոն ընկերությունը Ձեզ համար անճախադեպ հնարավորություն է ընձեռում ներդնել գումարներ մեր ծրագրերում եւ մասնակիցը դառնալ արտադրական, գյուղատնտեսական եւ առեւտրական գործունեության:

Իր ավանդատուներին ՆԻԿԱ-ն առաջարկում է.

- ամենացածր գներով գնել սննդամթերք
- մոտ ժամանակում լուծել էներգետիկական պրոբլեմը Ձեր բնակարանում
- ընկերության նպատակամղված գործունեության շնորհիվ կրկնապատկել Ձեր կապիտալը:

ՆԻԿԱ-ն երաշխավորում է.

ռուբլու ավանդների դեմքում.

4 ամիս 70 %
6 ամիս 120 %
12 ամիս 330 %

տարադրամային ավանդների դեմքում.

50 % տարեկան

ՄԵՆՔ ԿԱՐԾՈՒՄ ԵՆՔ, ԴԱ ՁԵԶ ԿՀԵՏԱՔՐՔՐԻ

Մեր հասցեն. Երեւան, Մաշտոց-Նոյա 7 (օպերայի դիմաց) Հեռ. 56-79-46

PUBLISET

Titanic

ՏԻՏԱՆԻԿ ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

«ՏԻՏԱՆԻԿ» ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅԱՆ
ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՏԱՐԲԵՐ ԵՐԿՐՆԵՐ,
ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ ՆԱԵՎ ԱՆԳԼԻԱ ԵՎ ԱՄՆ:
ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԵՆՔ ԽՄԲԱԿԱՅԻՆ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅԱՆ
ՀԱԼԵՊ, ԼԵՀԱՍՏԱՆ, ՈՒՐՈՒՄՉԻ, ՊԵԿԻՆ, ԽԱՐԲԻՆ

ՀԱՍՑԵՆ. «ԵՐԵՎԱՆ» ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ, 2-ՐԴ ՄԱՍՆԱՇԵՆՔ, 211 ՍԵՆՅԱԿ, ՀԵՌ. 560501

PUBLISET

Mercury ENTERPRISE

«Mercury enterprise»-ն

հերթական անգամ անցկացնելով ինվեստիցիոն գործընթացը բնակչության հնարավորություն է ընձեռում խնայողությունները պահպանել գնաճի պրոցեսներից: Ֆիրմայի մասնագետները այս անգամ առաջարկում են ներդրումների հետեւյալ տարբերակները.

1. Եռամսյա ավանդների դեմքում 15 % ամսական, որը ժամկետի վերջում կկազմի 45 %

2. Վեցամսյա ավանդների դեմքում 20 % ամսական, որը ժամկետի վերջում կկազմի 120 %

«Mercury enterprise»-ն

երաշխավորում է ձեր գումարների պահպանվածությունը՝ արժեզրկման պայմաններում ամենակայուն պաշտպանության միջոցով:

Երեւան, Սայաթ-Նովայի 19,
«Անի» հյուրանոց, 6-րդ հարկ 636 սենյակ 594-636

PUBLISET

ԲՆԱԿԱՐԱՆԻ ՎԱՃԱՌՔԸ ՊԱՀԱՆՋՈՒՄ Է ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՄԵԾ ԿՈՐՈՒՍՏ:

ՄԵՆՔ ԱՇԽԱՏՈՒՄ ԵՆՔ ՆՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՈՎ ԹԱՆԿ Է ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԺԱՄԱՆԱԿԸ:

«Անի» հյուրանոց, 7-րդ հարկ, 726, 722, 715 սեն.
հեռ. 565343, 522904, 585104

PUBLISET

Հայտարարություն

ՀՀ մամուլի տարածման գործակալությունը տեղեկացնում է բոլոր խմբագրություններին, որ 1993 թ. հուլիսի 23-ից մինչեւ 28-ը անհրաժեշտ է ներկայանալ գործակալություն հունիս ամսվա ընթացքում լույս ընծայված եւ չվաճառված թերթերի օրինակները ետ վերցնելու համար:

Նշված ժամկետում չներկայանալու դեպքում թերթերի չվաճառված օրինակները կակտավորվեն եւ կոչնչացվեն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱՐԱԾՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 582863

Apple® Macintosh® համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ տառատեսակների հեղինակ Պավել Պալասյան

ՀՀ նախարարների խորհրդին առընթեր «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան-23 Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 36 000. Գին 1558. Ստորագրված է տպագրության 22. 7. 1993

digitised by A.R.A.R.@